

ARKEOLOGISK FÖRUNDESRÖKNING 2023

Jonas Carlsson

BOPLATSLÄMNINGAR FRÅN ÄLDRE JÄRNÅLDER

Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7198 och L2022:7199

KULTURMILJÖ HALLAND RAPPORT 2023:125

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

Stiftelsen Hallands Läns museer, Kulturmiljö Halland

Uppdragsverksamheten, Halmstad 2023

Arkeologisk förundersökning 2023

Framsida: Översikt av förundersökningsområdet i morgondimma mot öst.

Foto: Jonas Carlsson. (Fotonr. 2023-146-1).

Form och layout: Kulturmiljö Halland

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet

Ärende nr ms2006/02316.

INNEHÅLL

Sammanfattning	3
Bakgrund	3
Tidigare insatser	3
Syfte och metod	3
Topografi och fornlämningsmiljö	7
Undersökningsplanens måluppfyllelse	7
Resultat	8
Sydvästra delytan – I2022:7198	9
Anläggningar	10
Stolphål	10
Härdar	10
Kokgrop	11
Gropar	11
Fynd	13
Analyser I2022:7198	13
Nordöstra delytan – I2022:7199	14
Stratigrafi	14
Anläggningar	14
Stolphål	14
Härdar	15
Gropar	17
Byggnadsstrukturer inom delytan	18
Struktur 1	18
Struktur 2	18
Struktur 3	21
Fynd	21
Analyser I2022:7199	22
Tolkningsförslag	23
Platsens kunskapspotential	23
Åtgärdsförslag	24
Referenser	24
Tekniska och administrativa uppgifter	25

BILAGOR	26
Bilaga 1 Anläggningstabell	
Bilaga 2 Fyndlistor	
Bilaga 3 Fotolista	
Bilaga 4 Vedartsanalys, Amina	
Bilaga 5 Makrofossilanalys, Jens Heimdahl Arkeologerna	
Bilaga 6 ¹⁴ C-datering, Beta Analytic	
Rapporter Kulturmiljö Halland 2023	50

Figur 1. Förundersökningsområdets läge markerat på Lantmäteriets karta. Skala 1:50 000. (CC).

SAMMANFATTNING

Kulturmiljö Halland utförde en arkeologisk förundersökning av fornlämningarna L2022:7198 och L2022:7199 i Övraby socken på uppdrag av Laholmsbuktens VA. Arbetet utfördes i slutet av april 2023. Med hjälp av en traktorgrävmaskin avlägsnades matjord till en sammanlagd yta av 1336 kvadratmeter inom de tidigare påträffade fornlämningarna. I förundersökningsområdet undersöktes möjliga arkeologiska objekt med handredskap och dokumenterades samt mättes in med RTK-GPS. Förundersökningen resulterade i cirka 200 anläggningar, huvudsakligen härdar inom L2022:7198, och stolphål i L2022:7199. Inom sistnämnda kunde med säkerhet en byggnad urskiljas, därtill är det sannolikt att ytterligare två byggnader finns inom ytan. De härdar som påträffades inom L2022:7198 uppträdde mer sporadiskt, och en hög andel övriga objekt utgick som stenlyft. Genom ¹⁴C-analys kunde aktiviteterna inom förundersökningsytan dateras till cirka 200 f.Kr – 400 e.Kr. Mängden anläggningar och strukturer inom L2022:7199 bör vid arkeologisk undersökning kunna generera viktig kunskap kring perioden. Det rika anläggningsbeståndet anses inneha sådan informationspotential att Kulturmiljö Halland förordar att fornlämningen bör genomgå arkeologisk undersökning innan exploatering kan ta vid. Däremot de härdar och fåtal stolphål som fanns inom L2022:7198 anses för ringa, därmed förordar Kulturmiljö Halland att ytan kan tas i anspråk för exploatering utan ytterligare arkeologiska insatser.

BAKGRUND

Inför att Laholmsbuktens VA skulle bedriva arbete inom Övraby socken utförde arkeologer från Kulturmiljö Halland en arkeologisk förundersökning av Fornlämning L2022:7198 och L2022:7199 enligt länsstyrelsens beslut 431-291-23. Arbetet utfördes under slutet av april 2023 under goda väderleksförhållanden.

TIDIGARE INSATSER

Fornlämningen är sedan tidigare känd genom utförd arkeologisk utredning 2022, då påträffades ett flertal möjliga anläggningar (Carlsson 2022).

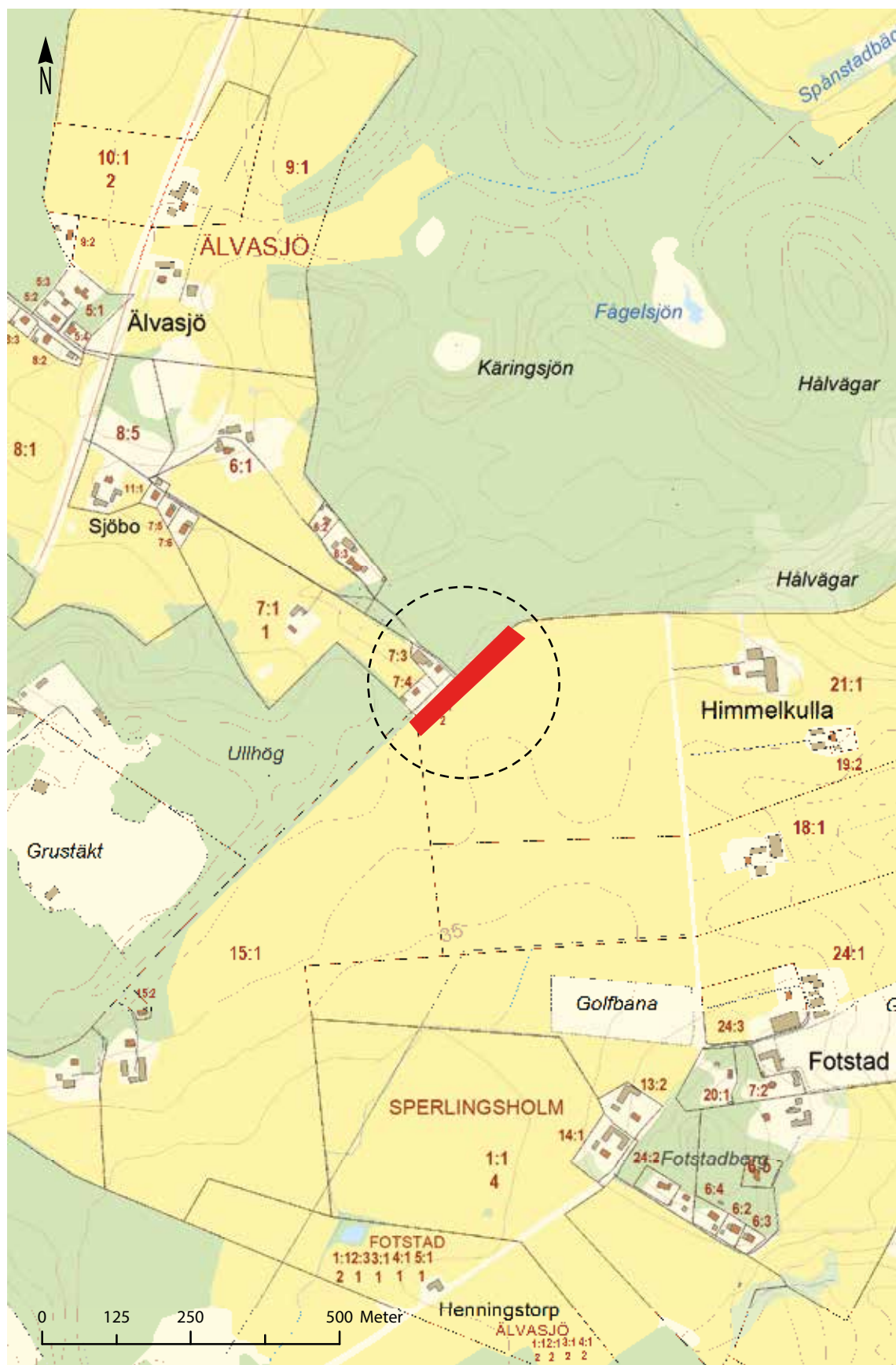
SYFTE OCH METOD

Uppdragets syfte var att förundersöka fornlämning L2022:7198 och L2022:7199, där fornlämningarnas karaktär, datering, utbredning och komplexitet skulle fastställas och dokumenteras samt tillvarata fornyfynd. Resultaten ska kunna användas av undersökare för att

bedöma och beräkna omfattningen av en arkeologisk undersökning. Resultaten ska också kunna användas i företagarens planering.

En traktorgrävmaskin med 1,6 meter bred planskopa nyttjades vid schaktningsarbetet. Schakt maskingrävdes i anslutning till de ytor som under utredningen uppvisade möjliga arkeologiska lämningar. Därtill öppnades ytterligare schakt inom arbetsområdet i avgränsande syfte. Schakt förlagda nära väg 636 grävdes och undersöktes i samverkan med TMA-fordon.

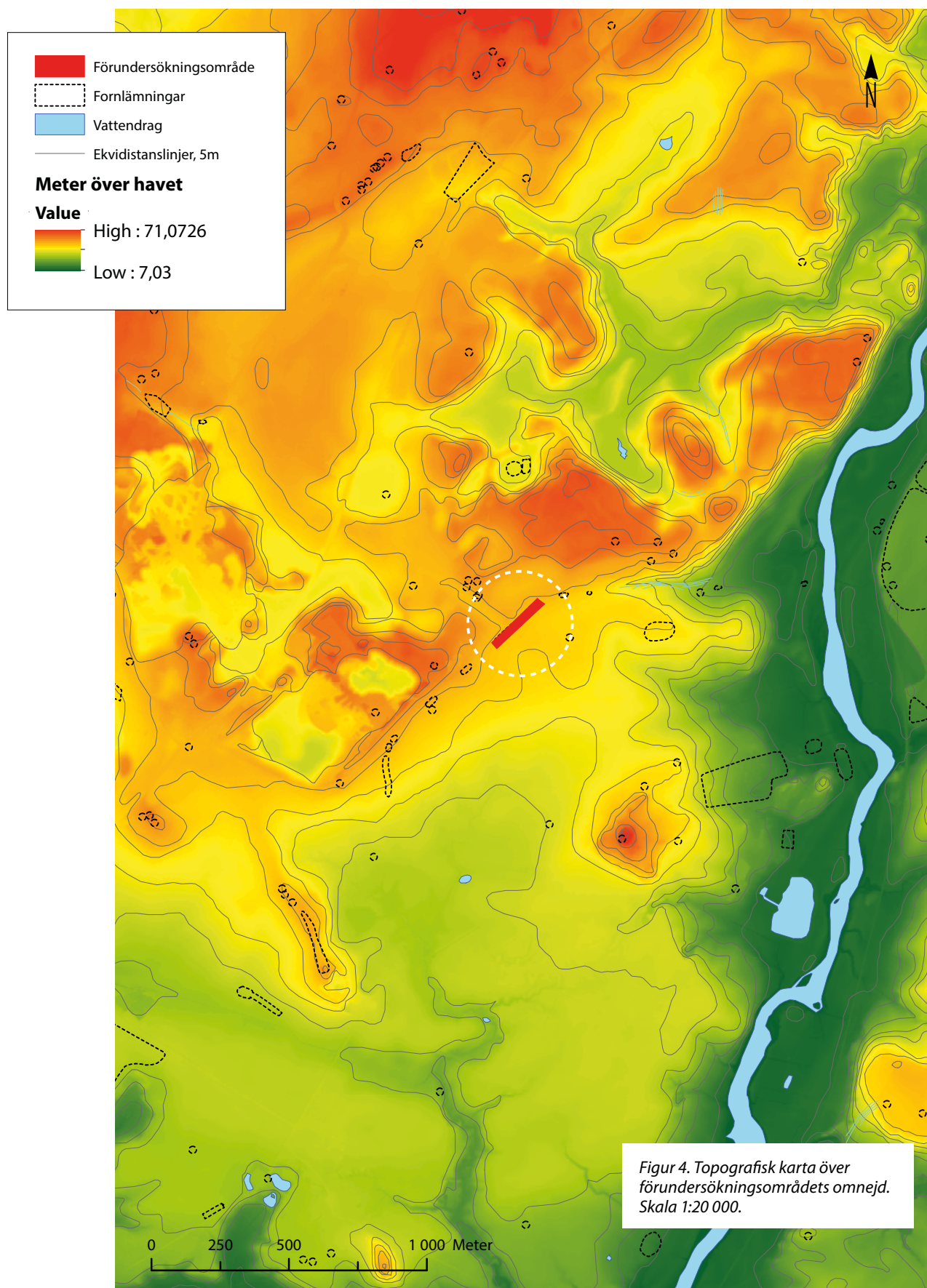
Schaktad yta rensades för hand i syfte att hitta fynd samt mer svårupptäckta anläggningar. Under förundersökningen undersöktes cirka 70% av påträffade anläggningar genom handgrävning. Om ett objekt kunde bekräftas vara arkeologiskt dokumenterades det på millimeterpapper. Schakt, anläggningar och fynd mättes in med NRTK-GPS och efterbehandlades med programvarorna Intrasis 3.2 och ArcGis 10.8.

Figur 2. Fastighetskartan, med förundersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Figur 3. Fornlämningar i förundersökningsområdets omnejd. Ortofoto som bakgrund. Skala 1:20 000

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Förundersökningsområdet utgjordes av en 31 x 235 meter stor yta i nordöst-sydvästlig riktning, cirka 7500m². Inom denna yta ligger L2022:7198 i sydvästra delen och L2022:7199 i den nordöstra. Ett kabelstråk löper längs väg 636 samt genom förundersökningsytan. Direkt nordöst om L2022:7198 reser sig en mikrotopografisk höjd, i övrig utgörs området av en lätt sydöstsluttande åkeryta. Utanför förundersökningsområdet fortsätter åkermarken mot syd och öst. Direkt till nordväst löper väg 636 innan landskapet reser sig i en moränås. Cirka 1,2 kilometer till öst skär Nissan landskapet. Enligt SGU utgörs undergrunden av post-glacial sand, omgivet av morän och silt.

I närområdet finns ett flertal fornlämningar registrerade. Strax nordöst om förundersökningsområdet finns bland annat högarna L1996:5194, L1996:5730 samt den namngivna Ullhög, L1996:5078. Vidare mot väst finns gravarna L1996:5079 och L1996:5080 samt L1996:5852 och L1996:5853. Cirka 1,5 kilometer till väst har ett par boplatser och gravar undersökts. Grav- och boplatsoområdet L1996:7121 vars tyngdpunkt kan dateras till mellersta bronsålder och äldre järnålder (Ångeby & Lindman, 2017). Stensättningen L1996:6664 med datering till äldre bronsålder (Carlie, L 2012a). Grav- och boplatsoområdet L1996:6626 med dateringar till äldre bronsålder och förromersk järnålder (Carlie, L 2011) samt boplatsoområdet L1996:5799 där ett nedsänkt hus påträffats och kunde dateras till äldsta bronsålder (Carlie, L 2012b). Mot syd finns gravar i form av stensättningarna L1996:5796, L1996:5797 och L1996:5798 samt gravfältet L1996:5974 som består av tre högar och tre stensättningar. Norr om förundersökningsområdet ligger ytterligare gravar i form av högarna L1996:5325 och L1996:5326 samt stensättningarna L1996:5324 och L1996:5450. Därtill finns färdvägen L1996:5982. Vidare norröver ligger den så kallade Käringsjön, en offerplats (L1996:5855) som var i bruk under romersk järnålder. Vid undersökning av platsen påträffades rikliga mängder keramik som deponerats i rituella syften. Keramikkärnen har sannolikt varit fyllda med säd och andra hushållsprodukter. Utöver kärnen har även träredskap och resterna efter bryggor vid sjöns kant hittats (Arbman, H 1945). Lokalen sticker därmed ut som offermosse i att inga vapen eller dylikt har nedlagts. Moderna undersökningar vid Käringsjön påvisade även aktivitet under mesolitikum och bronsålder, dock då inte i form av

rituell verksamhet, utan snarare mer profana diton (Carlie, A 2003). Utöver dessa finns flertalet fyndplatser och boplatser som är kända till följd av ytinventering och av markägare inrapporterade fynd. Under historisk tid förefaller närområdet ha nyttjats främst som betes- eller utmark.

UNDERSÖKNINGSPLANENS MÅLUPPFYLLELSE

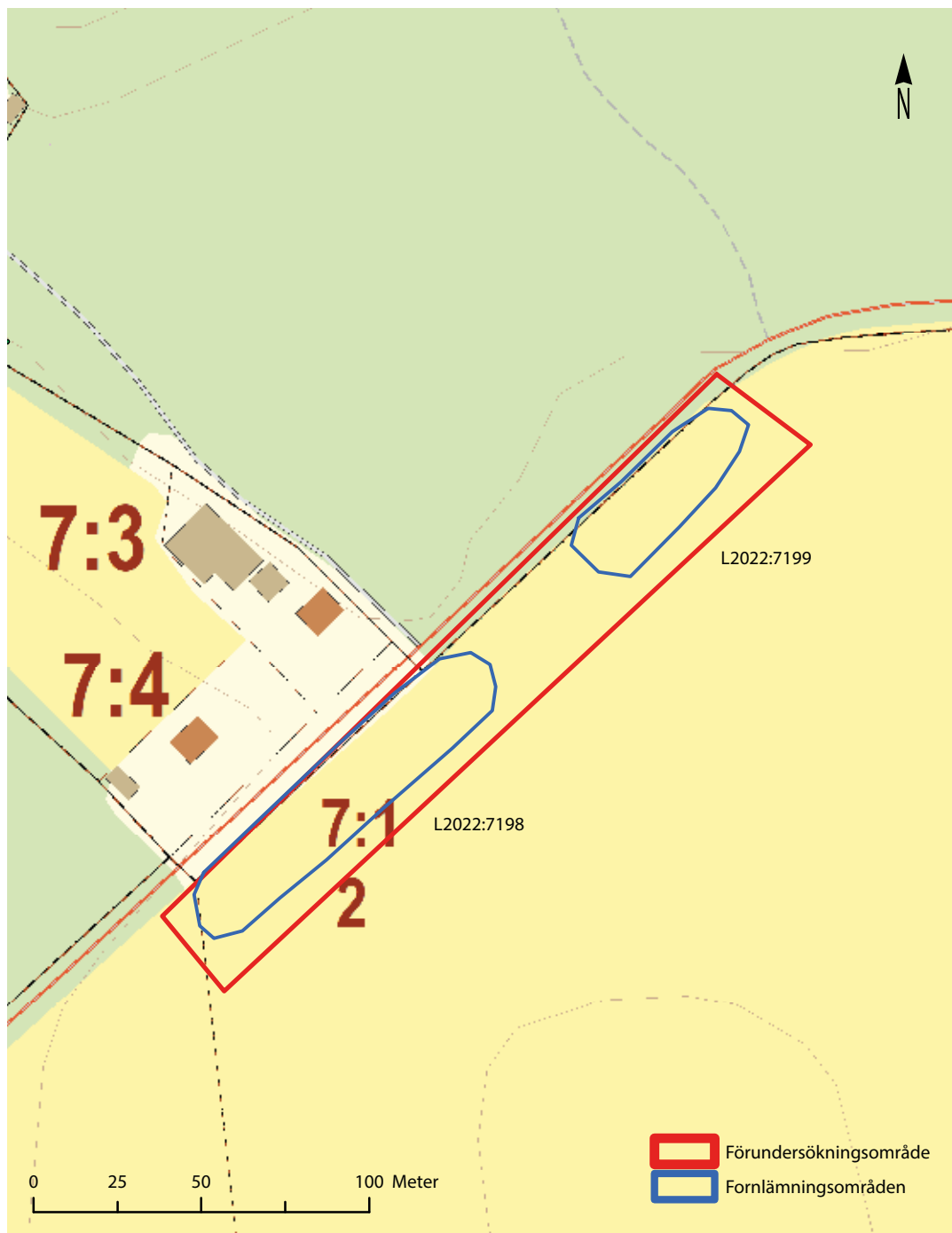
De anläggningar som uppdagades inom den arkeologiska utredningen gick ej att återfinna till följd av att den nivå som då grävdes till, och anläggningar framkom vid, visade sig utgöra en äldre markhorisont. Till följd av vad som i samband med rådande rapportarbete har tolkats som irreguljära fuktförhållanden vilket gav upphov till uppfattningen att den äldre markhorisonten var undergrund samt fläckar som tolkades utgöra bland annat stolphål. Troligtvis har anläggningar i undergrunden påverkat överliggande lager vilket medfört att fläckar kunde bestå medan omgivande yta var torr. Detta medförde att anläggningsbeståndet som påträffades skildes från vad som förväntades, resultatet av förundersökningen anses oavsett blivit gott.

Under förundersökningens gång uppdagades regler gällande öppna schakt med djup över 0,3 meter i anslutning till trafikarbetsområde inom ramen för TMA-fordon, vilket medförde att det schakt som låg närmast väg 636 omgående fick läggas igen. Konsekvensen blev att schaktbotten inte handrensades i syfte att synliggöra ytterligare anläggningar, samt fick ännu ej undersökta anläggningar inom schaktet undersökas med all hast. Emellertid kunde goda resultat ändå uppnås av schaktet. Därtill uppdagades ungefär halvvägs in i projektiden att projektområdets bredd ej överensstämde med arbetsområdet. Den bredd som skulle varit rådande uppgick till 17 meter, inte de 31 meter som utgicks från. Dock då felet blev känt hade anläggningarna i schakten redan undersökts.

RESULTAT

Inom förundersökningsområdet grävdes sex sökschakt till en sammanlagd yta av 1336 kvadratmeter. Inom detta framkom 209 anläggningar varav 165 undersöktes genom handgrävning, och av dessa utgick 70, främst som stenlyft.

Till följd av att förundersökningsytans markbeskaffenhet skiljer sig något från nordöst till sydväst och att den utgörs av två olika fornlämningar med skilt innehåll, medför att vidare resultat redovisas som två delar. Ett för den sydvästra delen som innefattar L2022:7198, och ett för den nordöstra som innefattar L2022:7199. De två kommer diskuteras gemensamt under stycket *Tolkning*.

Figur 5. Fornlämningarnas läge inom förundersökningsområdet. Skala 1:2000

SYDVÄSTRA DELYTAN – L2022:7198

Delytan mäter ca 30 x 170 meter. Inom delytan grävdes fyra schakt till en sammanlagd area av 818 kvadratmeter. Stratigrafin bestod av 0,25–0,3 meter matjord. I ytans sydöstra kvadrant följdes matjorden av ett cirka

0,1 meter tjockt lager äldre matjord som skilde sig från överliggande lager genom att vara något mer urlakat. Därefter framkom undergrunden som utgjordes av sandig morän med inslag av 0,1–0,25 meter stora stenar vars frekvens ökade mot nord-nordost.

Figur 6. Anläggningar inom den sydvästra delytan. Skala 1:800

Anläggningar

Inom delytan framkom 93 anläggningar varav 69 undersöktes, av dessa utgick 42, främst som stenlyft. Bekräftade anläggningar utgjordes av 12 stolphål, 10 härdar- eller härdbottnar och fem gropar. Sammantaget kan konstateras att stolphål och gropar förekommer frekvent närmare väg 636 och härdar mer frekvent ut mot åkermarken till sydöst. Utöver detta kunde inga strukturer urskiljas.

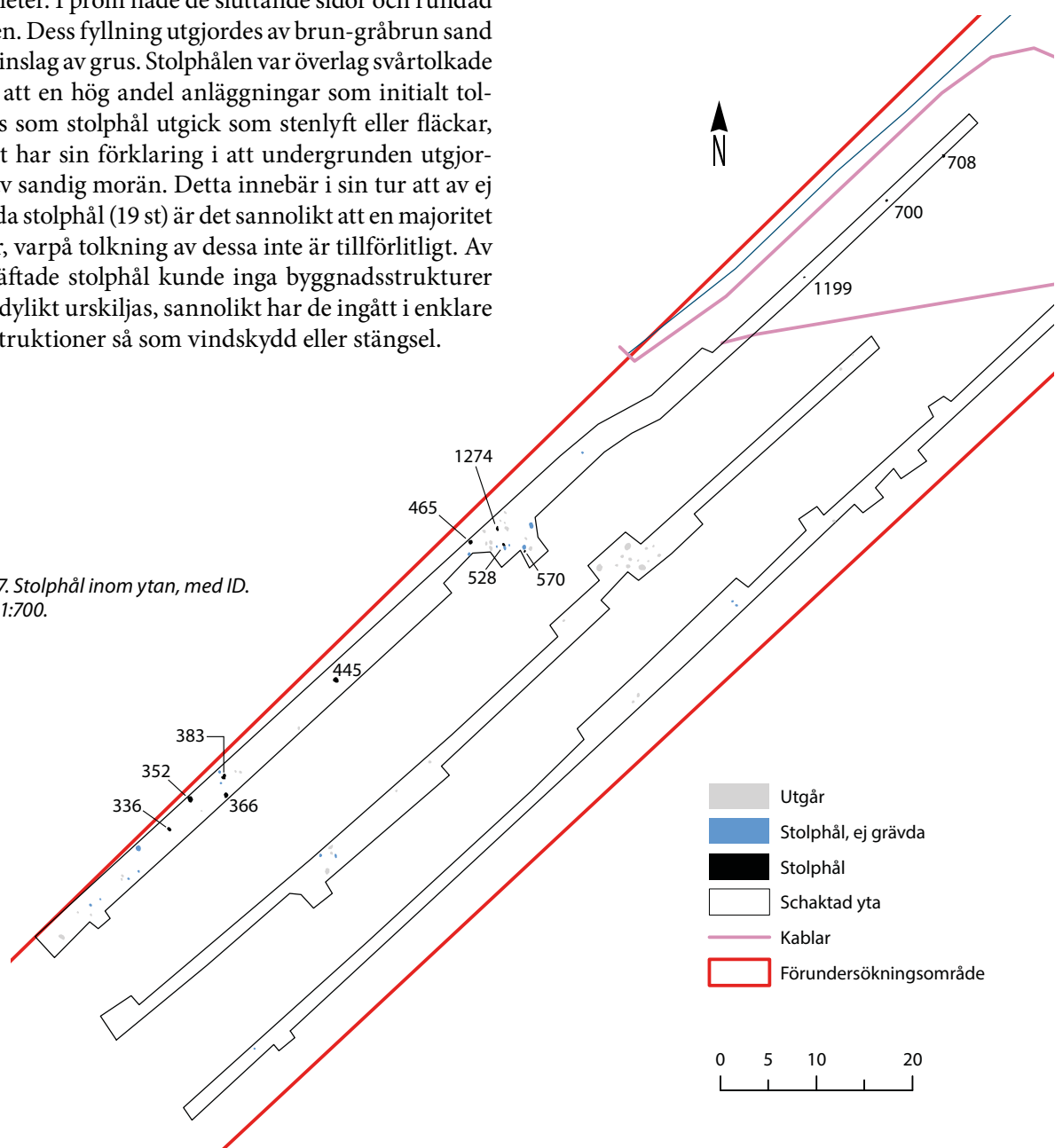
Stolphål

Undersökta och bekräftade stolphål uppgick till 12, och mätte mellan 0,25–0,7 meter i diameter, med ett djup av 0,14–0,38 meter. Merparten av stolphål hade en diameter av 0,3–0,4 meter och ett djup av 0,25–0,3 meter. I profil hade de sluttande sidor och rundad botten. Dess fyllning utgjordes av brun-gråbrun sand med inslag av grus. Stolphålen var överlag svårtolkade i det att en hög andel anläggningar som initialt tolkades som stolphål utgick som stenlyft eller fläckar, vilket har sin förklaring i att undergrunden utgjordes av sandig morän. Detta innebär i sin tur att av ej grävda stolphål (19 st) är det sannolikt att en majoritet utgår, varpå tolkning av dessa inte är tillförlitligt. Av bekräftade stolphål kunde inga byggnadsstrukturer eller dylikt urskiljas, sannolikt har de ingått i enklare konstruktioner så som vindskydd eller stängsel.

Härdar

Undersökta och bekräftade härdar uppgick till 10, och mätte mellan 0,2–1,7 meter i diameter, med ett djup av 0,02–0,18 meter. Merparten av härdar hade ett mått av 0,7 meter i diameter och ett djup av 0,1–0,15 meter. I plan var härdarna runda eller ovala, i profil hade de konvexa sidor med plan eller lätt rundad botten. Två undantag fanns där botten var ojämn, dock har det sannolikt sin förklaring i makroturbation. Fyllningen i härdarna utgjordes av svartgrå-brunsvart sand med inslag av grus, träkol och skörbrända stenar. Inom delytan fanns även tre härdar som ej grävdes, generellt omtolkas härdar sällan efter grävning vilket innebär

Figur 7. Stolphål inom ytan, med ID.
Skala 1:700.

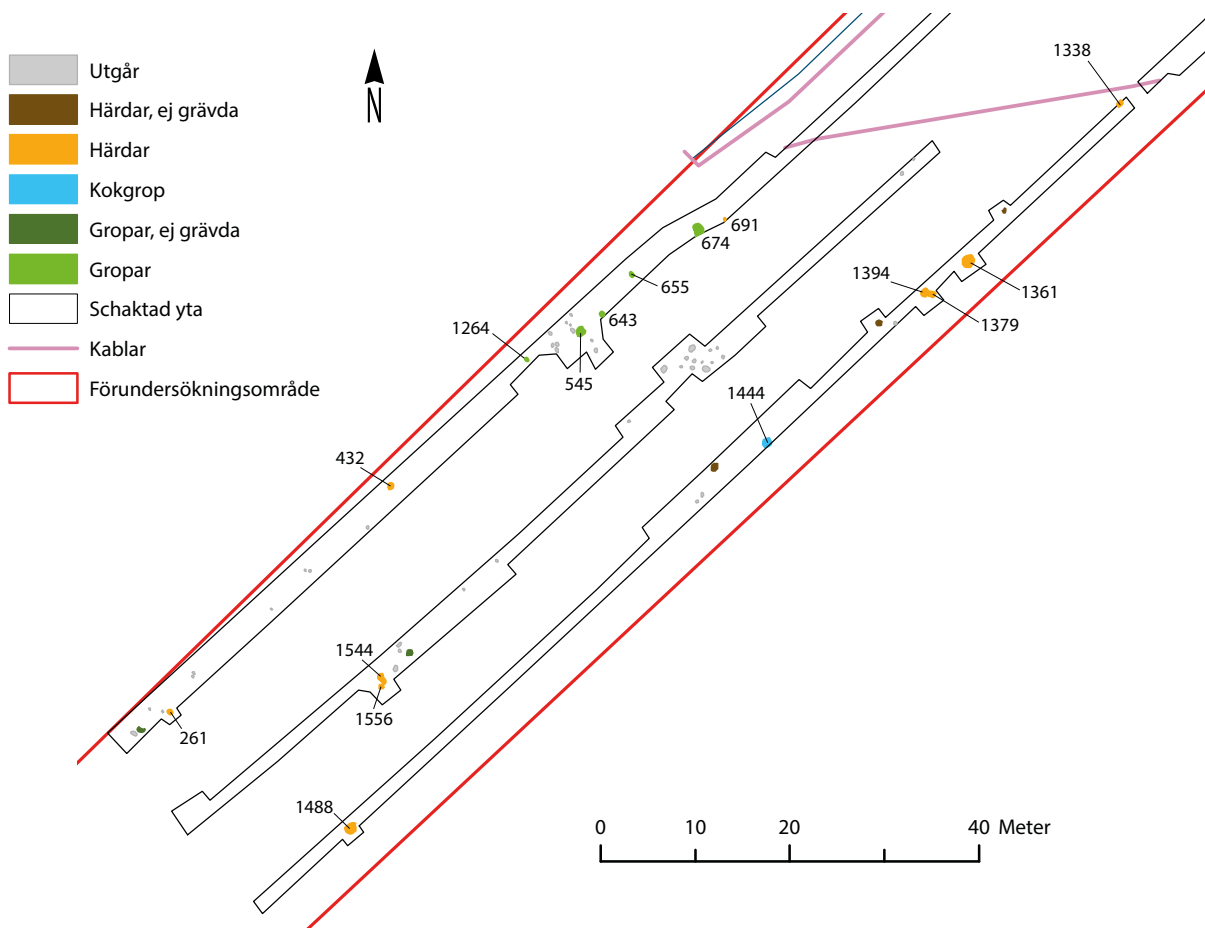
att dessa kan ingå i tolkningen av fornlämningen. Från en hård, AH432 insamlades material till ved-arts- och ^{14}C -analys. Vedarten visade att ek, al och björk samt ytterligare oidentifierade lövträd nyttjats som bränsle i härden. En bit al valdes ut för ^{14}C -analys vilket gav en datering till 116–239 cal AD, se även *Analyser L2022:7198* och Bilaga 4 och 6.

Kokgrop

Inom delytan påträffades och undersöktes en kokgrop. Denna var rundad i plan och mätte 1 meter i diameter med ett djup av 0,2 meter. I profil hade de konkava sidor och plan botten. Fyllningen utgjordes av svartgrå sand med en riklig mängd skörbrända stenar, cirka 0,05–0,2 meter stora, samt inslag av träkol. I toppen hade matjord infiltrerats ned. Anläggningen kan likställas med härden i det att den nyttjats till matlagning.

Gropar

Undersökta och bekräftade gropar uppgick till fem. Tre av dem mätte cirka 0,5 meter i diameter, med ett djup av 0,12–0,3 meter, och två gropar mätte 1,1–1,3 meter i diameter med ett djup av 0,13 och 0,5 meter. I plan var samtliga gropar rundade eller ovala, dess profiler varierade från vertikala sidor och plan botten till konvexa sidor och rundad botten. Fyllningen utgjordes av lätt humös brun-gråbrun sand med inslag av grus, i AG545 fanns även ett marginellt inslag träkol. I AG674 påträffades en skärva porslin som möjliggör att anläggningen är recent, dock kom skärvan nära gropens yta varpå sekundärdeponering är en möjlighet. Överlag är groparna svårtolkade, ett fåtal utgick som stenlyft vid grävning, därmed kan de två gropar som ej undersöktes likväl utgå vid vidare undersökning. Få närliggande kontexter stärker dess funktion som förvaring, möjligtvis utgör de stenlyft från äldre tider.

Figur 8. Härdar, gropar och kokgropar inom ytan, med ID. Skala 1:800.

Figur 9. Översikt inom schakt, flertalet grävda anläggningar som utgick som stenlyft. Foto Jonas Carlsson. Mot sydväst. (Fotonr. 2023-146-2).

Figur 10. Översikt inom schakt med två grävda anläggningar. Foto: Krister Kam Tayanin. Mot sydväst. (Fotonr. 2023-146-3).

Fynd

Inom delområdet påträffades fyra flintor; en övrig kärna och tre avslag. Den övriga kärnan framkom i AH1488 och de tre avslagen hittades samlade som lösfynd i schaktet. Varken fynden i sig eller fyndomständigheterna säger särskilt mycket mer utöver att flinta i begränsad omfattning nyttjades inom lokalen. Möjligtvis som ad hoc knivar, skrapor eller elddon.

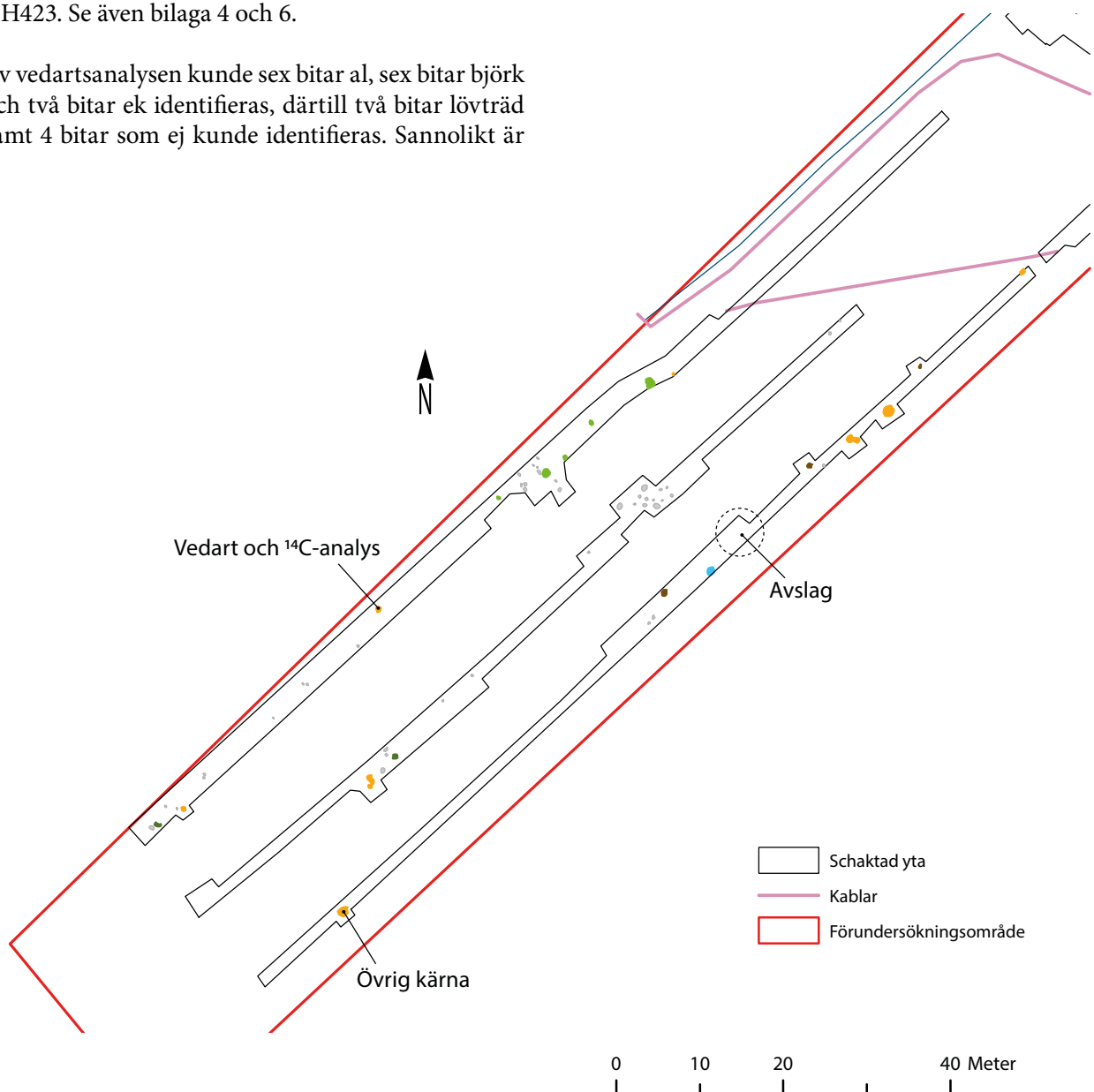
Analyser L2022:7198

Inom delytan analyserades material för vedartsanalys samt ^{14}C -datering. Båda prover togs från härden AH423. Se även bilaga 4 och 6.

Av vedartsanalysen kunde sex bitar al, sex bitar björk och två bitar ek identifieras, därtill två bitar lövträd samt 4 bitar som ej kunde identifieras. Sannolikt är

arterna i analysen en reflektion av områdets närmiljö, ek och al påträffades även i förundersökningens nordöstra parti, L2022:7199.

En bit al valdes ut för ^{14}C -analys vilket gav en datering till 116–239 cal AD, detta motsvarar romersk järnålder. Med tanke på att flertalet härdar hade snarlik urlakningsgrad är det rimligt att anta att dateringen, inom ett smärre tidsspänn, är en representativ datering för delytans bruk.

Figur 11. Fynd och analyser från delytan. Skala 1:800.

NORDÖSTRA DELYTAN – L2022:7199

Delytan mätte 30 x 65 meter. Inom delytan grävdes två schakt till en sammanlagd area av 517 kvadratmeter.

Stratigrafi

Stratigrafin utgjordes av 0,25–0,3 meter matjord, följt av ett cirka 0,1 meter tjockt lager äldre matjord. Därefter framkom undergrunden som utgjordes av sandig morän med ett marginellt inslag av 0,1–0,15 meter stora stenar. Det äldre matjordslagret var snarlikt överliggande matjord sett till kornstorlek och förekomst av sten, däremot innehöll det kolprickar, fragment av bränd lera och var något annorlunda i färg. Med undantaget av ett fåtal härdar framkom samtliga anläggningar under det äldre matjordslagret. Vad detta innebär är att dateringar av härdar i det äldre matjordslagret även kan datera dito, åtminstone dess yngsta bruksfas. I källkritisk aspekt ska det lyftas att yngre och/eller högre belägna härdar och dylikt kan ha funnits, men dessa har plogats bort.

Anläggningar

Inom delytan framkom 116 anläggningar, av dessa utgick 28, främst som matjordsfläckar och djurgångar. Bekräftade anläggningar utgjordes av 50 stolphål, 17 härdar och tre gropar. Merparten av stolphål påträffades i delytans södra del där de ingår i en stolphuskonstruktion. Härdar och gropar ligger relativt jämnt fördelat över delytan.

Stolphål

Undersökta och bekräftade stolphål uppgick till 50, och mätte mellan 0,16–0,5 meter i diameter med ett djup av 0,08–0,48 meter. Merparten av stolphål mätte mellan 0,2–0,25 meter i diameter och hade ett djup av 0,14–0,2 meter. I profil hade en majoritet av stolphål konkava sidor och rundad botten. Dess fyllning bestod av brun-mörkbrun sand. Inom stolphålsbeståndet kunde ett stolphus urskiljas, samt förekom två andra troliga byggnader, se *Strukturer*. Från tre stolphål, AS826, 1913 och 2435 visade makrofossilanalys på närvaron av bland annat havre, skalkorn och olika ängsväxter, samt kraftigt fragmenterade bitar brända djurben och mineralsmältor. Se även *Analy-*

Figur 12. Lagerföljden inom delytan, 0,5m måttstock i bild. Foto Krister Kam Tayanin. Mot sydöst. Foto nr 2023-146-7.

Figur 13. Anläggningar inom den nordöstra delytan. Skala 1:500

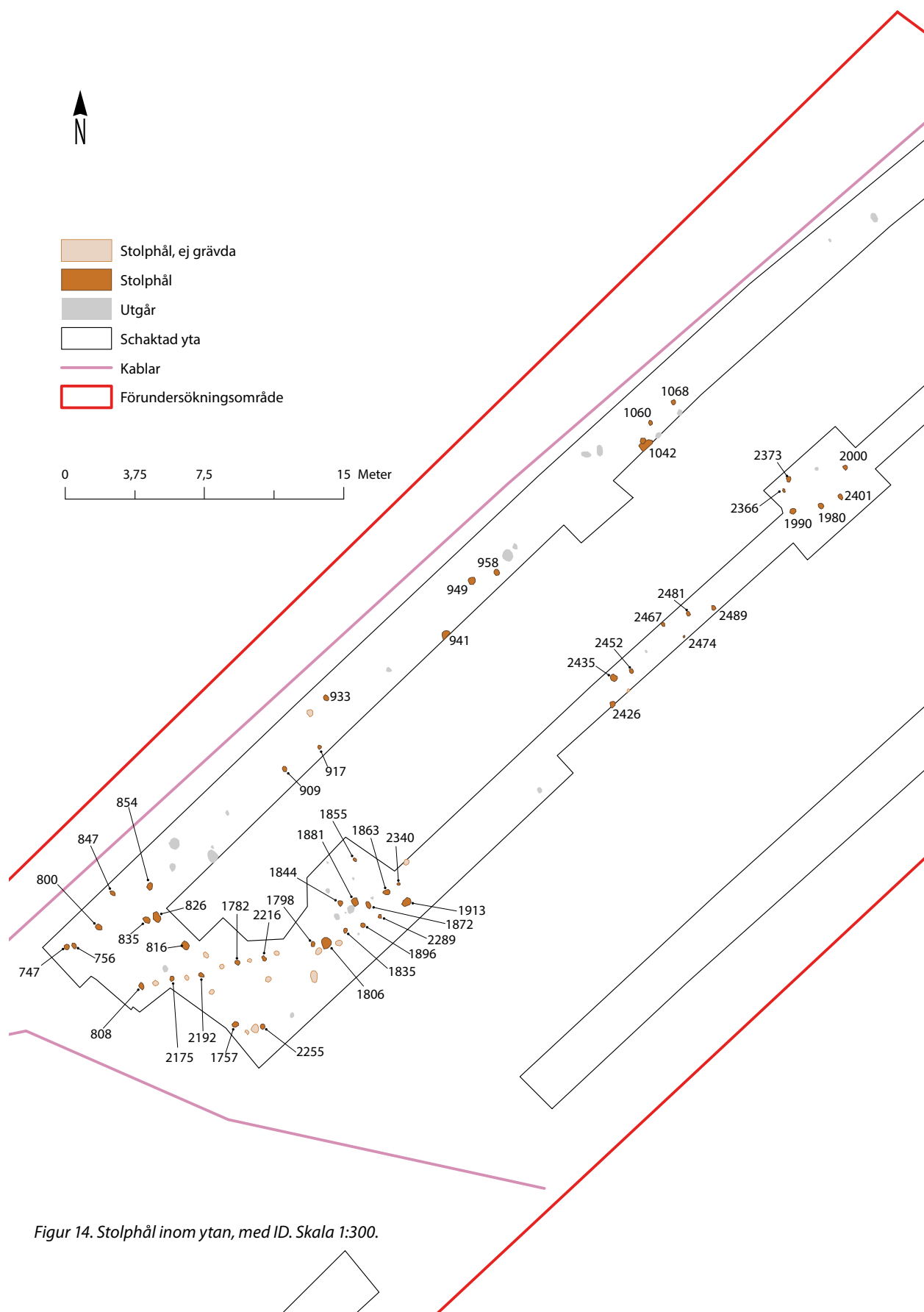
ser och bilaga 5. Utöver de stolphål som grävdes fanns ytterligare 16, merparten av dessa i anslutning till ett stolphus, vilket innebär att dessa med stor sannolikhet utgör de facto stolphål då de tillsynes ingår i en väggbärande konstruktion.

Härdar

Undersökta och bekräftade härdar uppgick till 17, och mätte mellan 0,5–1,7 meter i diameter med ett djup av 0,01–0,2 meter. Merparten av härdar mätte mellan 0,5–0,7 meter i diameter och hade ett djup av 0,1–0,15 meter. Härdarna var rundade eller avlånga i plan, majoriteten hade en profil med konkava sidor och ojämn botten, ett fåtal hade plan eller rundad botten. En härd, AH764 föreföll vara en dubbelhärd, anläggningen mättes in som ett objekt.

Från tre olika härdar, AH200, AH1126 och AH1733, insamlades material till vedartsanalys och ¹⁴C-datering, från AH1126 insamlades även material till makrofossilanalys. Analyserna visade att bränslet i AH1126 utgjorts av ek och dateringen gav 43 cal BC –120 cal AD, makrofossilanalysen påvisade inga fröer eller dylikt, dock fanns smältor som indikerar höga temperaturer som kan associeras med bland annat keramikantverk, alternativt husbränder. I AH200 och AH1733 har al nyttjats som bränsle gav dateringarna 240–341 cal AD samt 321–202 cal BC. Se även *Analys* L2022:7199 och bilaga 5 och 6.

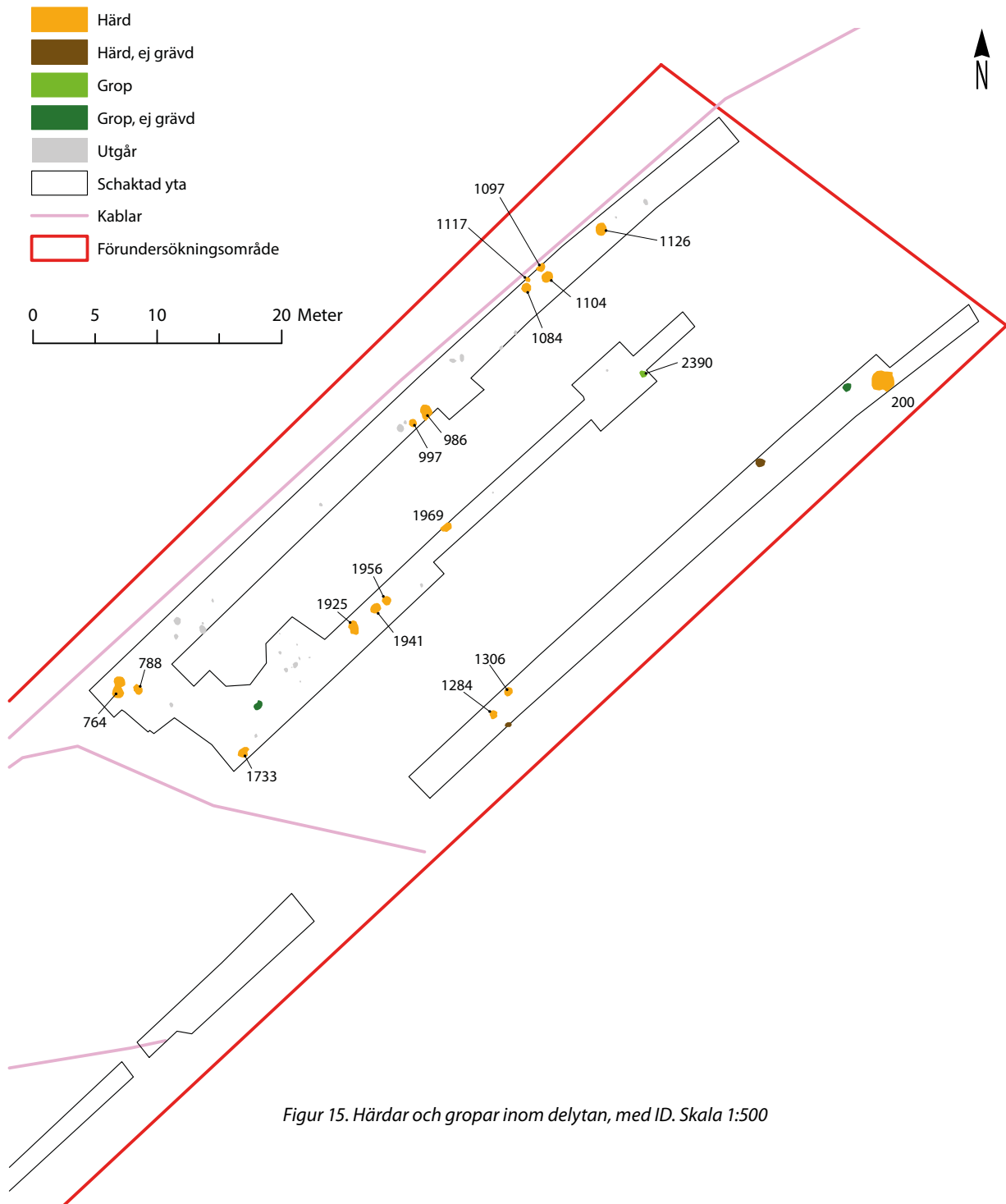
Fåtalet härdar blev synliga cirka 0,05 meter ner i den äldre matjordshorisonten, resterande i undergrunden. Inga av dessa härdar kunde bekräftas överlagra någon annan anläggning eller struktur, så sannolikt

kan nivåskillnaden inte nyttjas för relativ datering av anläggningar, snarare en reflektion av olika behov för djup människan velat gräva för att anlägga härdarna. Emellertid kan vid avbaning denna tolkning förändras, särskilt med tanke på att förundersökningens dateringar av härdarna skilde något åt.

Gropar

Utöver den som undersöktes fanns ytterligare två gropar inom delytan, huruvida dessa troligtvis hade utgått eller ej är svårt att avgöra då ett fåtal liknande anläggningar utgick som matjordslinser. Den grop som undersöktes var något rund i plan och mätte 0,45

Figur 15. Härdar och gropar inom delytan, med ID. Skala 1:500

Figur 16. Översikt av schaktad yta, anläggningar framrensade. Foto Jonas Carlsson. Mot nordöst. Foto nr 2023-146-5.

meter i diameter, med ett djup av 0,22 meter. I profil var sidorna vertikala och botten var plan. Fyllningen utgjordes av ljusbrun sand. Möjligtvis har gropen, samt andra eventuella gropar inom ytan, nyttjats till förvaring relaterat till byggnadsstrukturerna.

Byggnadsstrukturer inom delytan

En distinkt och två troliga strukturer kunde urskiljas inom delytan. De framkom näst intill i linje vid ytans mittparti med 10–15 meters avstånd. Struktur 2 uppdagades i samband med att schaktet handrensades och grävmaskin hade lämnat området vilket innebar att inga möjligheter fanns att bredda schaktet i anslutning till strukturen.

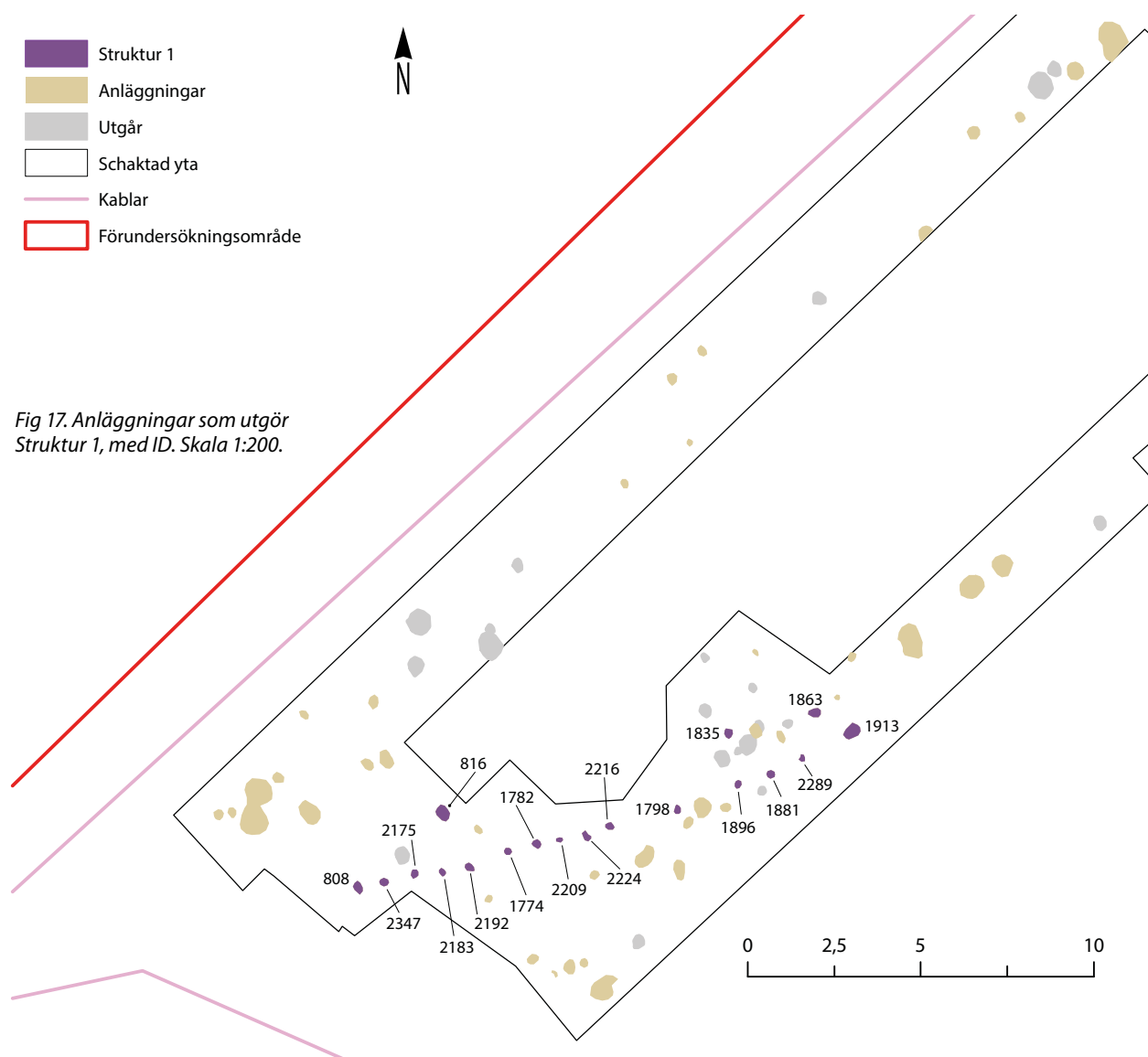
Struktur 1

Strukturen är ett stolphus vari en yttervägg och en linje takbärande stolphål utgör konstruktionen. Ytterväggen är lätt konvex och mäter 15 meter i längd. Stolphålen som ingår är likartade i form och diameter,

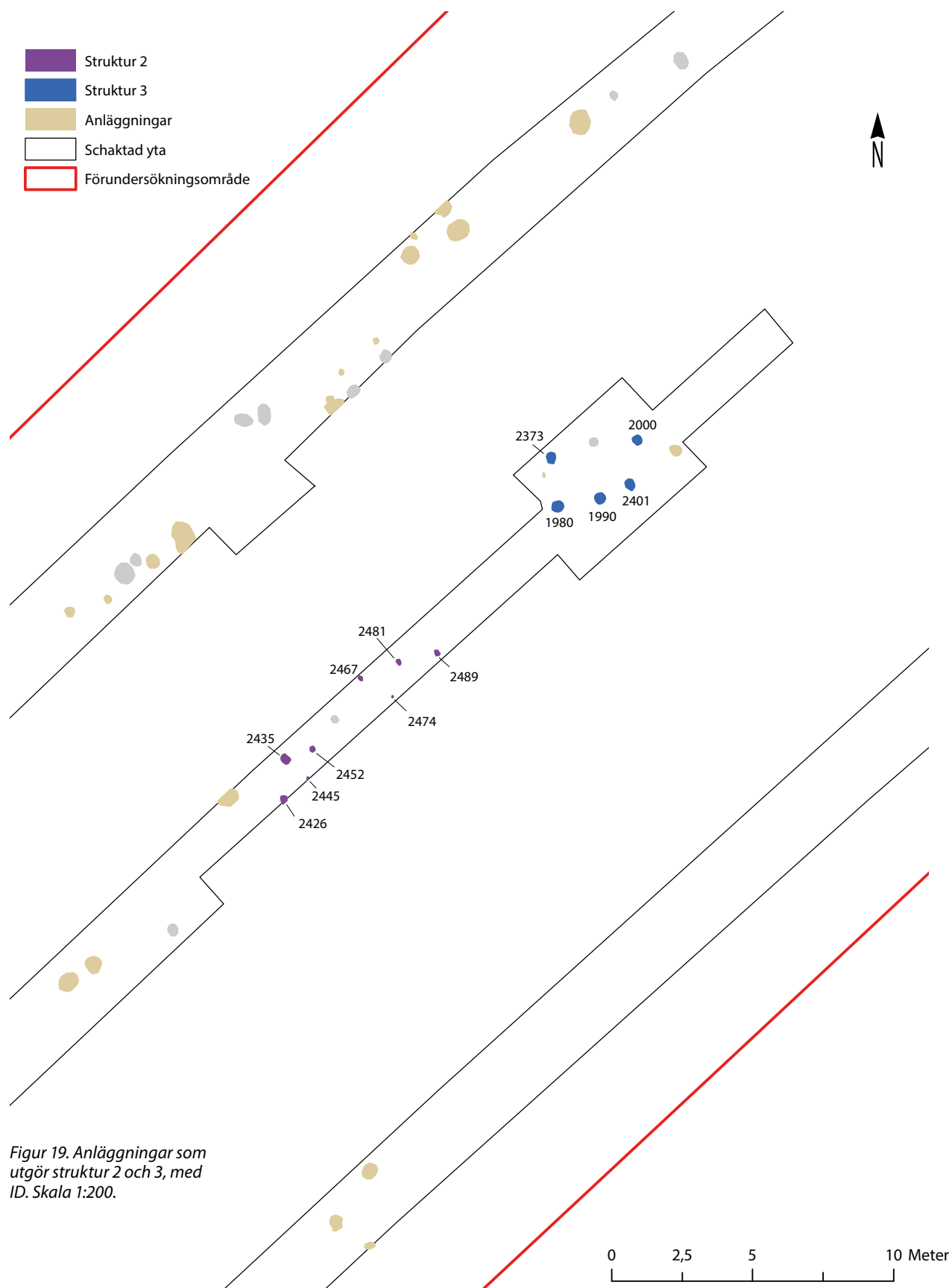
med undantag för det mest västra och östra stolphålet som är något grövre. Dessa utgör högst sannolikt husknutar där grövre diametrar medför högre hållfasthet som stadgar exponerade partier av byggnaden. De takbärande stolphålen uppgår till tre stycken och ligger cirka 1,2–1,5 meter från ytterväggen, varav de förefaller utgöra den södra linjen inom ett treskeppigt hus. Det längsgående avståndet mellan takbärarna är svåra att avgöra då glapp finns, dock av tillgängliga anläggningar kan 2,4 meter uppmätas. Makrofossilanalys av material från ett av stolphålen där bland annat säd hittades stärker vidare strukturens bruk som hus. På typologiska grunder kan strukturen dateras till romersk järnålder.

Struktur 2

Byggnaden är något svårtolkad i avseende att tydliga vägglinjer inte kan urskiljas, däremot är de stolphål som förmodas ingå i strukturen homogena i sin utformning. De linjer som finns fortsätter utanför schaktet, därmed är det omöjligt att säga något om

Figur 18. Översikt struktur 1, vagglinjen löper diagonalt längs bildens centrum. Foto Jonas Carlsson. Mot väst. Foto nr 2023-146-4.

Figur 19. Anläggningar som utgör struktur 2 och 3, med ID. Skala 1:200.

uppskattad storlek på byggnaden. Makrofossil visar även på förekomsten av brända djurbensfragment, vilket talar för matlagning eller någon typ av animalisk bearbetning förekommit. Så även om strukturen inte utgör ett regelrätt hus är det fortfarande rimligt att det utgör någon typ av ekonomibyggnad. I avsaknad av direkt daterbart material eller typologi får ändå utgångspunkten vara att strukturen kan dateras inom spannet indikerat av ^{14}C -analys, det vill säga förromersk och romersk järnålder.

Struktur 3

Byggnaden är i likhet med struktur 2 svårtolkad i det att vägglinjerna är något osäkra, men likväl är stolphålen homogena i sin utformning. De linjer som påträffades fortsätter sannolikt utanför schaktet, och det är möjligt att en anläggning som bedömdes utgå egentligen bör ingå i strukturen. Huruvida det rör sig om ett bostadshus eller någon typ av ekonomibyggnad är oklart, emellertid är det sistnämnda mer sannolikt. I avsaknad av direkt daterbart material eller typologi får

ändå utgångspunkten vara att strukturen kan dateras inom spannet indikerat av ^{14}C -analys, det vill säga förromersk och romersk järnålder.

Fynd

Inom delytan påträffades två fyndposter, ett flintavslag och 10 bitar keramik. Av flintavslaget kan inte mycket mer sägas än att flinta i någon, om än begränsad, utsträckning nyttjades inom lokalen.

Samtliga keramikbitar framkom i AS826 och har sannolikt tillhört samma kärl, dock utgör bitarna enbart en smärre del av kärlet. Bitarna var 9–10 mm tjocka, och kan generellt dateras till yngre bronsålder–äldre järnålder. Baserat på delytans övriga dateringar förefaller äldre järnålder troligt.

Figur 20. Översikt av de anläggningar som utgör struktur 2. Foto Jonas Carlsson. Mot nordväst. Foto nr 2023-146-6.

Analys L2022:7199

Material till vedart- ^{14}C - och makrofossilanalys insamlades från anläggningar inom delytan. Från härdarna AH200, AH1126 och AH1733 kunde ek och al påvisas via vedartsanalys. Detta är sannolikt en reflektion av närområdets arter. Träkol från samma härdar skickades för ^{14}C -analys och gav dateringarna 321–202 cal BC, 43 cal BC–120 cal AD och 240–384 cal AD, det vill säga inom spannet 321 cal BC–384 cal AD, vilket motsvarar förromersk järnålder och romersk järnålder. Se även bilaga 4 och 6.

Från härd AH1126 och stolphålen AS826, AS1913 och AS2435 kunde genom makrofossilanalys bland annat

mineralsmältor och brända djurben påträffas, därtill fanns spår av havre och skalkorn, samt stamknölar. Mineralsmältorna indikerar högre temperaturer som kan kopplas till hantverk alternativt husbränder. Säden i kombination med de brända djurbenen yrkar för att matlagning inom ett bostadshus har förekommit. Anmärkningsvärt är havren som i kontexten romersk järnålder på västkusten är relativt tidig. Därtill ska pärlhavren nämnas, möjligtvis har den hamnat på platsen som en del av insamlat material ämnat annat, dock har den även påträffats i gravar och kultiska miljöer. Se även bilaga 5 för mer utförlig beskrivning.

Figur 21. Fynd och analyser inom delytan. Skala 1:400.

Prov ID	Anläggning	Vedart	Datering	Makrofossil
1674	AH200	Al, 8 bitar	240–384 cal AD	
1176, 1177	AH1126	Ek, 20 bitar	43 cal BC–120 cal AD	Träkol, kvist/ris, mineralsmältor.
2357	AH1733	Al, 5 bitar	321–202 cal BC	
1198	AS826			Träkol, rottrådar, brända ben, hasselnötskal.
2355	AS1913			Träkol, stam/blad/rottrådar, mineralsmältor, starr-växter, smörblomma, klöver, åkerrättika, pärlhavre, havre, säd, skalkorn, emmer/speltvete.
2498	AS2435			Träkol, rottrådar, brända ben.

Tabell 1. Sammanställning av analyser inom delområdet. Somliga aspekter av det makrofossila innehållet har i tabellen förenklats. Se bilaga 5 för komplett förteckning.

TOLKNINGSFÖRSLAG

Trots att förundersökningsområdet utgörs av två fornlämningar representerar lämningarna två olika, men sannolikt parallellt brukade, aktivitetsytor från äldre järnålder så som indikeras av ¹⁴C-dateringarna. De anläggningar som påträffades inom L2022:7198 kan ej bilda någon typ av struktur utöver exempelvis vindskydd eller staket. Detta i kombination med de härdar som fanns inom ytan indikerar att man sannolikt bedrivit verksamheter som lämnat ringa avtryck i marken. Lägg till att undergrunden inom delytan till stor del bestod av stenig morän som ofta är besvärlig att bebygga och odla. Därmed är det rimligt att utgå i att de aktiviteter som bedrivits är den typ som bör associeras med boplatsens periferi, exempelvis betesmark för boskap eller sporadisk matlagning. L2022:7199 däremot utgör boplatsens kärna i det avseende att ett stolphus samt två odefinierbara byggnader finns inom ytan. I anslutning till dessa fanns härdar och gropar med bruk som bör kopplas till byggnaderna. Med dessa komponenter kan inte uteslutas att lämningarna kan klassificeras som en gårdsstruktur. Vad som talar för att anläggningstyperna brukats samtidigt som byggnaderna är, utöver den rumsliga närheten, innehållet som kunde skönjas i makrofossilanalyserna. Mineralsmältor och brända ben framkommer i anläggningar inom olika delar av boplatsen vilket bör knyta dem samman. Just detta innehåll indikerar även att viss bearbetning bedrivits inom boplatsen. Mineralsmältor kan formas vid keramikproduktion, och brända benfragment kan förvisso kopplas till matlagning men inget utesluter produktionen av andra animaliska produkter. Dock ska lyftas att dessa processer kan ha bedrivits på platsen under flertalet generationer, varpå strukturerna ej behöver vara samtida med varandra. Ytterligare en aspekt av mineralsmältorna som måste lyftas är möjligheten att platsen miste sitt värde i samband med husbrand då dessa

smältor även kan bildas i detta sammanhang. Dock om så är fallet kan vidare arkeologiska insatser frambringe spår från en lokal som hastigt fick utrymmas, det vill säga föremål som ej kunde räddas kontra en lokal som överges där människan har tid att plocka med sig sina ägodelar. Emellertid saknas mineralsmältor i vissa analyser, så frågan om brand kvarstår.

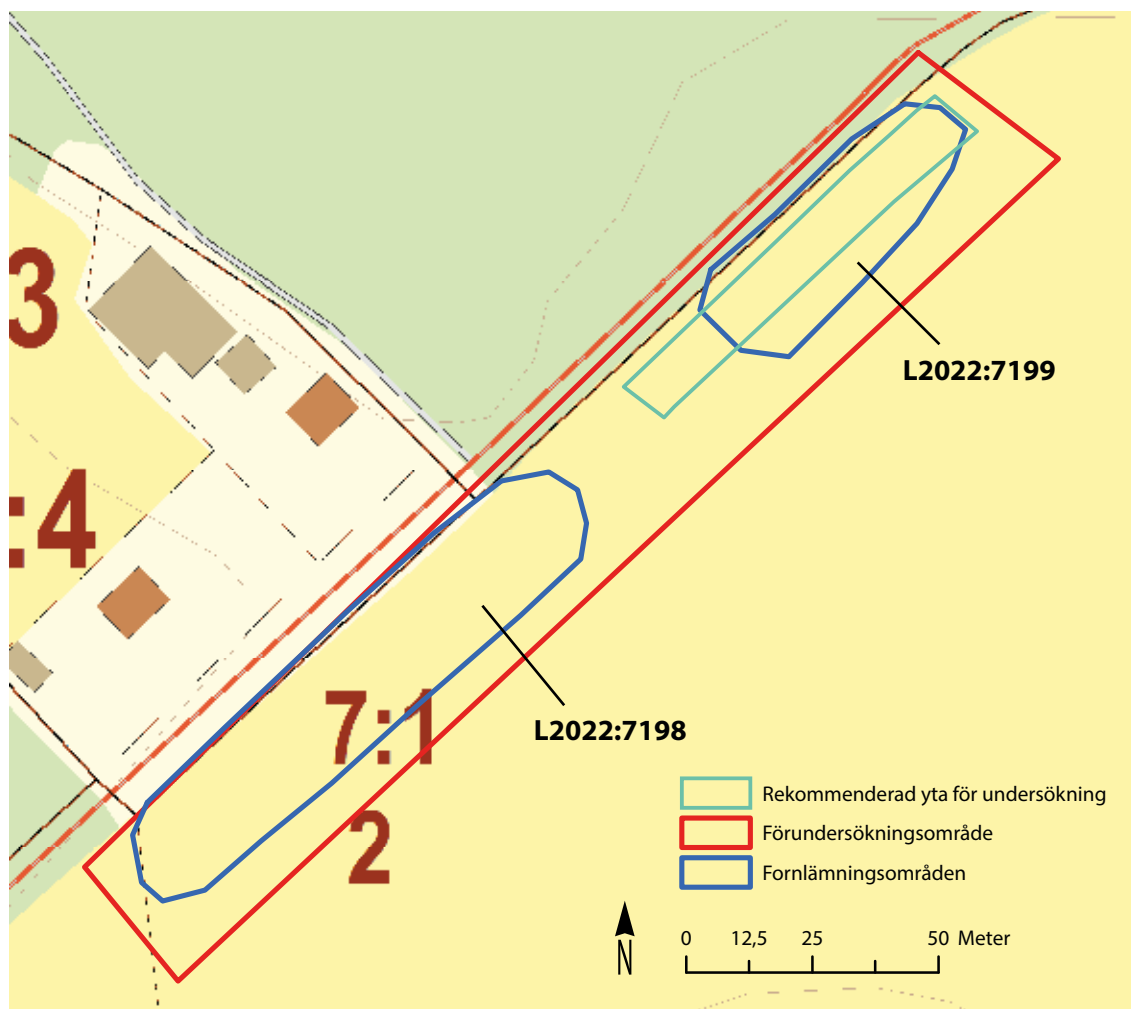
Summariskt tolkas L2022:7198 som en yta i utkanten av det boplatssområde som L2022:7199 utgör.

PLATSENS KUNSKAPSPOTENTIAL

Inom ytans nordöstra delyta (L2022:7199) finns lämningar som innefattar tydliga boplatslämningar inklusive stolphus. Innehållet i anläggningarna uppvisar spår av djurben och av makrofossilt innehåll kan ytterligare spår av kost, produktion och närmiljö utrönas. Med detta i åtanke kan vid arkeologisk undersökning ytterligare spår av dito uppdagas. Lägg även till att boplatsen ligger i närheten av den s.k. Käringsjön där ett omfattande deponerat material med snarlikt datering har påträffats. Det är därmed av vikt att ta tillvara på vad boplatsen i sig kan förtälja varpå detta kan sättas i relation till andra lokaler med snarlik datering, samt med offermossen. Dock bör förundersökningens ¹⁴C-dateringar hållas i åtanke då de sträcker sig över en period om cirka 600 år, det är därmed av vikt att mer noggrant tidfästa boplatsens olika komponenter.

En arkeologisk undersökning av L2022:7199 kan fokusera på:

- Boplatsens datering, kan faser inom lokalerna urskiljas?
- Boplatsens funktion och vilka typer av aktiviteter bedrevs?
- Kan boplatsen kopplas till kringliggande fornlämningar från samma period?

Figur 22. Rekommenderad undersökningsyta. Skala 1:1500

ÅTGÄRDSFÖRSLAG

Mot bakgrund av den mängd anläggningar och strukturer som påträffades i samband med förundersökningen kan det konstateras att inom exploateringsområdets nordöstra del kvarvarar ett väsentligt antal anläggningar. Dessa kan vid undersökning generera god kunskap kring äldre järnålderns samhälle. Därmed förordar Kulturmiljö Halland att boplaten L2022:7199 genomgår arkeologisk undersökning innan exploatering kan ta vid. Förundersökningsområdets sydvästra del, L2022:7198 uppvisar däremot ett anläggningsbestånd bestående av ett fåtal härdar. Dessa anses ej tillräckligt till antal eller struktur för att motivera ytterligare arkeologiska insatser, därmed förordar Kulturmiljö Halland att denna forn lämning ej behöver genomgå arkeologisk undersökning innan exploatering kan ta vid, därtill bör forn lämningen räknas som undersökt och borttagen i nationella fornminnesdatabasen. Se även figur 22.

REFERENSER

- Arbman, Holger (1945) *Käringsjön. Studier i halländsk järnålder*. KVHAA:s handlingar del 59:1. Stockholm: Wahlström & Widstrand.
- Carlie, Anne (2003) *Från maglemose till senmedeltid. Nya perspektiv på Käringsjön i södra Halland*. Halland, Övraby socken, Älvasjö 1:2. RAÄ 18. Arkeologiska rapporter från Hallands länsmuseum 2003:5. Halmstad: Stiftelsen Hallands länsmuseum.
- Carlie, Lennart (2011) *En stensättning och boplatslämningar vid Vrangelsro*, Halland, Övraby socken, Vrangelsro 5:5, RAÄ 83. Arkeologisk för- och slutundersökning. Kulturmiljö Halland. Rapport 2011:9.

Carlie, Lennart (2012a) *En ensam stensättning vid Vrangelsro*, Halland, Övraby socken, Raä 84, Vrangelsro 5:5. Arkeologisk undersökning. Kulturmiljö Halland. Rapport 2012:1.

Carlie, Lennart (2012b) *Boskapsskötarnas hus- ett nedsänkt hus från äldsta bronsålder*. Halland, Övraby socken, RAÄ 75, Vrangelsro 5:3. Hallands läns museer. Rapport 2012:4.

Carlsson, Jonas (2022) *Arkeologisk utredning vid Fotstad*. Rapport Kulturmiljö Halland 2022:90. Halmstad.

Ängeby, Gisela. & Lindman, Gundela (2017) *De synliga skeppsgravarna vid Vrangelsro, gravfält från bronsålder och boplatslämningar från sten-, brons- och järnålder*. Arkeologisk undersökning. Arkeologerna Rapport 2017:141.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Länsstyrelsens beslutsnummer:	431-291-23
Eget diarienummer:	2023-51
Uppdragsgivare:	Laholmsbuktens VA
Utförandetid:	17-26 April 2023
Personal:	Jonas Carlsson, Krister Kám Tayanin (Arkeologer), Patrik Bengtsson (Maskinförare)
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH 2000
Läge:	Halland, Halmstad, Övraby, Fotstad 21:1, L2022:7198 och L2022:7199.
Undersökt:	1336 kvadratmeter
Dokumentation:	Schakt, anläggningar och fynd mättes in med NRTK-GPS. Digital information finns tillgänglig i Intrasisprojektet Övraby202351F Digitala fotografier har fotonummer 2023-146-(1-7). Ritningar har nummer HMAK 4564-(1-6).
Fynd:	I väntan på fyndfördelning har fynden har preliminärt tilldelats VM accessionsnummer: VM 300 107:1-4
Prover:	Analyserade prover är registrerade i fyndtabell B.
Datering:	Äldre järnålder

BILAGOR

Bilaga 1 Anläggningstabell

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
200	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,7	1,2	0,3	Ojämn botten, konkava sidor. Påträffades delvis i schaktvägg. Fyllningens topp utgjordes av infiltrerad äldre matjord. Fyllning i hårdan, rikligt med skörbränd sten ca 0,1-0,2m stor samt svart sand med rikligt inslag träkol.
222	Utgår	Ja	0		Ja				stenlyft
232	Grop	Nej	0		Nej				
245	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
253	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
261	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,4	0,02	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråsvart sand med inslag av träkol.
273	Stolphål	Nej	0		Nej				
283	Stolphål	Nej	0		Nej				
289	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
297	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
305	Stolphål	Nej	0		Nej				
313	Stolphål	Nej	0		Nej				
323	Stolphål	Nej	0		Nej				
336	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,3	0,16	Plan botten, sluttande sidor. Fyllning av brun sand, inslag av grus.
346	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
352	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,4	0,24	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun sand, inslag av småsten.
366	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,4	0,38	Rundad botten, sluttande sidor. Fyllning av gråbrun grusig sand, inslag av småsten.
376	Stolphål	Nej	0		Nej				
383	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,6	0,38	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning i topp av brun sand, möjligt avtryck från stolpe, följt av gråbrun sand.
397	Stolphål	Nej	0		Nej				
406	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
414	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
423	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
432	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,5	0,16	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av svartbrun sand med inslag av skörbrända stenar, ca 0,05-0,10m stora.
445	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,55	0,55	0,2	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun sand med marginellt inslag av träkol.
456	Stolphål	Nej	0		Nej				
465	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,5	0,5	0,24	Plan botten, raka sidor. Fyllning av gråbrun sand.
475	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
484	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
494	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
504	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
512	Stolphål	Nej	0		Nej				
519	Stolphål	Nej	0		Nej				
528	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,35	0,2	Spetsig botten, ojämna sidor. Fyllning av brun sand.
537	Stolphål	Nej	0		Nej				
545	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	1,1	1	0,13	Plan botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand med fåtal inslag av träkol.
559	Stolphål	Nej	0		Nej				
570	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,14	Rundad botten, en vertikal sida, en konkav sida. Fyllning av brun sand.
578	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
589	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
597	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
608	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
616	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
624	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
632	Stolphål	Nej	0		Nej				
643	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	0,6	0,5	0,12	Plan botten, vertikala sidor. Fyllning av brun sand. Möjligt utgå som stenlyft.
655	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	0,5	0,4	0,13	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun lätt humös sand.
666	Stolphål	Nej	0		Nej				
674	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	1,3	1,1	0,5	Plan botten, raka sidor. Fyllning i toppen av nedsunken matjord, möjligt igenfyllning, följt av brun sand varvad med ljusbrun sand. Övre parti innehöll porslin ca 1800-1900 tal.
691	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,04	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av svartbrun flammig sand med inslag av träkol.
700	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,3	Rundad botten, lätt sluttande sidor. Fyllning av brungrå lätt humös sand.
708	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,3	Rundad botten, lätt sluttande sidor. Fyllning av brun lätt humös sand.
747	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,12	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
756	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,5	0,5	0,3	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
764	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,8	0,8	0,14	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av melerad brunsvart sand med inslag av träkol.
788	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,65	0,5	0,12	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av melerad mörkbrun sand, marginellt inslag av träkol.
800	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,4	Plan botten, vertikala sidor. Övre fyllning, till 0,22m djup - brungrå sand med fåtal träkolsfragment. Mitten fyllning, 0,22-0,32m djup - ljusbrun sand. Undre fyllning, 0,32 till botten - brun sand. Olika fyllningarna bildats vid stolpens avlägsnande.
808	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,3	Rundad botten, trattformade sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
816	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,35	0,35	0,48	Rundad botten, konkava sidor. Övre fyllning till ca 0,28m djup - ljusbrun sand. Undre fyllning till botten - gråbrun sand.

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
826	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,2	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand. Fynd av keramik.
835	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,4	0,18	Rundad botten, ena sidan trappstegs profil, andra konkav. Möjligt omstolpad. Fyllning av brun sand,
847	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
854	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,15	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
862	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
870	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
881	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
894	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
901	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
909	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,2	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
917	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,16	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
924	Stolphål	Nej	0		Nej				
933	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,12	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
941	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,35	0,35	0,2	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av svartbrun sand med marginellt inslag av träkol.
949	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,14	Plan botten, lätt sluttande sidor. Fyllning av ljusbrun siltig sand.
958	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,18	Rund botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun lätt humös sand.
966	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
977	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
986	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,6	0,6	0,16	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av melerad svartbrun sand med marginellt inslag av träkol.
997	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,9	0,7	0,2	Lätt rundad botten, konkava kanter. Fyllning av i toppen ned sjunken matjord ca 0,05m följd av svart sand med rikligt inslag av träkol och fåtal skörbrända stenar ca 0,1m stora.
1000	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
1020	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1030	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft, fyllning matjord
1042	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,24	Spetsig botten, sluttande kanter. Fyllning av brun sand, i nedre kanten fanns en sten som ev är skoning
1050	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
1060	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,18	0,18	0,1	Rundad botten, konkava kanter. Fyllning av brun sand.
1068	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,16	0,16	0,08	Rundad botten, konkava kanter. Fyllning av brun sand.
1076	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1084	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,8	0,8	0,1	Plan botten, konkava sidor. Fyllning av svart sand med rikligt inslag av träkol.
1097	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1	0,2	0,1	Plan botten, konkava sidor. Merparten av anläggningen ligger utanför schaktet. Fyllning av svart sand med rikligt inslag av träkol.
1104	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,8	0,8	0,1	

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
1117	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,8	0,3	0,14	Rundad botten, konvexa kanter. Fyllning av svartbrun sand med inslag av träkol.
1126	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1	1	0,2	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning översta 0,05m utgörs av matjord då underliggande lager sjunkit ihop. Detta följs av svart sand med rikligt inslag av träkol.
1141	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1148	Utgår	Ja	0		Ja				Djurgång
1199	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,14	Lätt rundad botten, lätt sluttande kanter. Fyllning av mörkbrun sand.
1264	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	0,55	0,55	0,3	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun sand.
1274	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,18	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun sand.
1284	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,5	0,5	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Belägen i äldre markhorisontslager, ca 0,1m djupt. Fyllning i hård svartbrun sand med rikligt inslag av träkol. Ev pinnhål i direkt anslutning till hårdan.
1296	Härd	Nej	0		Nej				
1306	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,63	0,6	0,1	Ojämn botten, konkava sidor. Belägen i äldre markhorisont, ca 0,1m djupt. Fyllning i hård svartbrun sand med marginellt inslag av träkol.
1318	Härd	Nej	0		Nej				
1330	Grop	Nej	0		Nej				
1338	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,4	0,15	Plan botten, konkava sidor. Fyllning av brunsvart sand med fåtal stenar, ca 0,1-0,2m stora. Litet inslag av träkol.
1349	Härd	Nej	0		Nej				
1361	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,3	1,3	0,12	Rundad botten, konvexa kanter. Fyllning av grå sand med inslag av träkol, fåtal skörbrända stenar.
1379	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,8	0,8	0,1	Plan botten, flacka sidor. Fyllning av gråsvart sand med inslag av träkol och grus. Påträffades direkt bredvid AH1394.
1394	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,8	0,8	0,1	Plan botten, flacka sidor. Fyllning av gråsvart sand med inslag av träkol och grus. Påträffades direkt bredvid AH1379.
1408	Härd	Nej	0		Nej				
1419	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest efter äldre markhorisont.
1428	Stolphål	Nej	0		Nej				
1436	Stolphål	Nej	0		Nej				
1444	Kokgrop	Ja	50	Skärslev	Nej	1	0,9	0,2	Plan botten, konkava kanter. Fyllning i toppen utgörs av infiltrerad matjord, följd av en riklig mängd skörbrända stenar, ca 0,05-0,2m stora, samt svartbrun sand med inslag av träkol.
1456	Härd	Nej	0		Nej				
1469	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest efter äldre markhorisont.
1479	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest efter äldre markhorisont.
1488	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,8	1,8	0,18	Lätt rundad botten, konkava kanter. Fyllning av skörbränd sten, ca 0,05-0,3m stora, samt svartgrå sand med marginellt inslag av träkol.
1505	Stolphål	Nej	0		Nej				

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
1544	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,4	0,1	Lätt rundad botten, konkava sidor. Fyllning av melerad gråsvart sand med inslag av ljusbruna fläckar samt träkol och fåtal skörbrända stenar, ca 0,1-0,15m stora.
1556	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,5	0,8	0,14	Ojämn botten, svagt sluttande sidor. Fyllning av skörbränd sten, ca 0,1-0,2m stora, samt gråsvart sand med rikligt inslag träkol.
1573	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1585	Stolphål	Nej	0		Nej				
1595	Utgår	Ja	0		Ja				Lagerrest från den äldre markhorisonten.
1603	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1611	Utgår	Ja	0		Ja				Djurgång
1619	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
1628	Utgår	Ja	0		Ja				
1641	Utgår	Ja	0		Ja				
1650	Utgår	Ja	0		Ja				
1657	Utgår	Ja	0		Ja				
1665	Utgår	Ja	0		Ja				
1733	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,7	0,15	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av svart sand med rikligt inslag av träkol.
1745	Stolphål	Nej	0		Nej				
1757	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
1766	Stolphål	Nej	0		Nej				
1774	Stolphål	Nej	0		Nej				
1782	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
1790	Stolphål	Nej	0		Nej				
1798	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
1806	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,3	0,29	Botten av två rundade fördjupningar till ca samma djup, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
1818	Utgår	Ja	0		Ja				
1827	Utgår	Ja	0		Ja				
1835	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,37	Rundad botten, vertikal och konvex sida. Fyllning av brun sand.
1844	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,17	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
1855	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,1	0,1	0,12	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
1863	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,38	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
1872	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,22	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
1881	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,16	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
1889	Utgår	Ja	0		Ja				
1896	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,18	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
1904	Stolphål	Nej	0		Nej				
1913	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,4	0,4	0,3	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun sand med marginellt inslag av träkol.

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
1925	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	1,4	0,8	0,14	Ojämn botten, konkava sidor. Fyllning i topp utgörs av infiltrerad matjord följt av rikliga mängder skörbränd sten, ca 0,1m stora samt svart sand med inslag av träkol.
1941	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,7	0,08	Lätt ojämn botten, konkava sidor. Fyllning av svartgrå sand med inslag av träkol.
1956	Härd	Ja	50		Nej	0,5	0,5	0,01	Plan. Mycket tun härdrest, troligtvis utplogad från närliggande härd.
1969	Härd	Ja	50	Skärslev	Nej	0,7	0,2	0,1	Ojämn botten, konkava sidor. Delvis i schaktvägg. Fyllning av svart sand med rikligt inslag träkol. Ritning innehåller även schaktvägg.
1980	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,18	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun urlakad sand.
1990	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,23	0,23	0,2	Plan botten, konkava sidor. Fyllning av brun urlakad sand.
2000	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,18	0,18	0,2	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av gråbrun urlakad sand.
2009	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
2018	Utgår	Ja	0		Ja				
2045	Grop	Nej	0		Nej				
2062	Stolphål	Nej	0		Nej				
2072	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
2081	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
2093	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
2102	Utgår	Ja	0		Ja				Stenlyft
2115	Utgår	Ja	0		Ja				Djurgång
2124	Utgår	Ja	0		Ja				
2132	Utgår	Ja	0		Ja				
2140	Utgår	Ja	0		Ja				
2165	Utgår	Ja	0		Ja				
2175	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,18	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brungrå sand.
2183	Stolphål	Nej	0		Nej				
2192	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,2	Plan botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
2201	Stolphål	Nej	0		Nej				
2209	Stolphål	Nej	0		Nej				
2216	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,14	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
2224	Stolphål	Nej	0		Nej				
2232	Grop	Nej	0		Nej				
2246	Utgår	Ja	0		Ja				
2255	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,25	Plan botten, lätt sluttande sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
2263	Stolphål	Nej	0		Nej				
2270	Stolphål	Nej	0		Nej				
2280	Stolphål	Nej	0		Nej				
2289	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,2	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.

ID	Klass	Undersökt	Undersökt andel %	Undersökningsmetod	Utgår	Längd (M)	Bredd (M)	Djup (M)	Beskrivning
2296	Utgår	Ja	0		Ja				
2303	Utgår	Ja	0		Ja				
2310	Utgår	Ja	0		Ja				
2321	Utgår	Ja	0		Ja				
2327	Utgår	Ja	0		Ja				
2334	Utgår	Ja	0		Ja				
2340	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,17	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av mörkbrun sand.
2347	Stolphål	Nej	0		Nej				
2358	Stolphål	Nej	0		Nej				
2366	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,1	0,1	0,14	Rundad botten, vertikala sidor. Fyllning av brun sand.
2373	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,34	Rundad botten, vertikala sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
2382	Utgår	Ja	0		Ja				
2390	Grop	Ja	50	Skärslev	Nej	0,45	0,45	0,22	Plan botten, lätt konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand.
2401	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,1	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand.
2417	Utgår	Ja	0		Ja				
2426	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,25	0,25	0,26	Rundad botten, vertikala sidor. Fyllning av mörkbrun sand med litet inslag av lätt bränd lera.
2435	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,3	0,3	0,42	Rundad botten, vertikala sidor. Fyllning av mörkbrun sand, litet inslag av bränd lera.
2445	Stolphål	Nej	0		Nej				
2452	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,32	Rundad botten, vertikala sidor. Fyllning av mörkbrun sand med litet inslag av lätt bränd lera samt träkol.
2460	Utgår	Ja	0		Ja				
2467	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,16	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand, litet inslag av bränd lera. En ca 0,15m sten i anläggningens sidas topp kan utgöra stenskonig.
2474	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,1	0,1	0,08	Rundad botten, konkava sidor. Fyllning av brun sand, litet inslag av bränd lera.
2481	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,2	0,2	0,2	Rundad botten, lätt konkava sidor. Fyllning av brun sand, litet inslag av bränd lera.
2489	Stolphål	Ja	50	Skärslev	Nej	0,28	0,28	0,22	Rundad botten, lätt konkava sidor. Fyllning av ljusbrun sand, litet inslag av bränd lera.

Bilaga 2 Fyndlistor

VM 300 107:1-4

Landskap Halland
 Socken Övraby sn
 Fastighet: Fotstad 21:1 L2022:7198 och L2022:7199.

Fyndlista A - Föremål

Fynd nr	Material	Sakord	Antal	Vikt (g)	Relation	Anmärkning
1	Flinta	Avslag	3	54	Lösfynd	
2	Flinta	Avslag	1	1	AS1863	
3	Flinta	Övrig kärna	1	141	AH1488	
4	Keramik		10	39	AS826	2 större bitar, 8 fragment

Fyndlista B – Analyser

ID	Relation	Klass	Anmärkning
1271	AH432	Vedart	1 bit nyttjades för ¹⁴ C
1177	AH1126	Vedart	1 bit nyttjades för ¹⁴ C
1674	AH200	Vedart	1 bit nyttjades för ¹⁴ C
2357	AH1733	Vedart	1 bit nyttjades för ¹⁴ C
1271	AH432	¹⁴ C	
1177	AH1126	¹⁴ C	
1674	AH200	¹⁴ C	
2357	AH1733	¹⁴ C	
1176	AH1126	Makrofossil	
1198	AS826	Makrofossil	
2355	AS1913	Makrofossil	
2498	AS2435	Makrofossil	

Bilaga 3 Fotolista

Fotonummer	Motiv	Mot väderstreck
2023-146-01	Översikt av förundersökningsområdet i morgondimma	Öst
2023-146-02	Översikt inom OS717, flertalet grävda anläggningar som utgick som stenlyft	Sydväst
2023-146-03	Översikt inom OS717 sydvästra del med två grävda anläggningar	Sydväst
2023-146-04	Översikt struktur 1, vägglinjen löper diagonalt längs bildens centrum	Väst
2023-146-05	Översikt av schaktad yta i nordöst, anläggningar framrensade	Nordöst
2023-146-06	Översikt av de anläggningar som utgör struktur 2	Nordväst
2023-146-07	Lagerföljden inom delytan, 0,5m måttstock i bild	Sydöst

Bilaga 4 Vedartsanalys, Amina

Fornlämning L2023:7199, Fotstad, Halmstad kommun, Halland län. Projekt 291.

VEDART analysrapport 2023:6

Uppdragsgivare: Jonas Carlsson, Kulturmiljö Halland

Analyserat av Amina Hilbert, juni 2023

VEDART analysrapport 2023:6

Arbetet omfattar 4 kolprov från fornlämning L2023:7199. Proverna samlades in under en arkeologisk förundersökning i Fotstad som ligger strax öster om Halmstad, Halmstad kommun, Hallands län. Proverna är tagna från härdar som troligtvis kan dateras till yngre bronsålder-äldre järnålder. I analysen vedartsidentifierades al (*Alnus*), björk (*Betula*) och ek (*Quercus*). Det förekom även provbitar som är helt oidentifierade, dessa är troligtvis bark.

Kolprov PK1271.432 (Härd)

Tjugo kolbitar analyserades från provpåsen. Proverna hade i de flesta fall varit kraftigt påverkade av röta innan de eldats. Det fanns även fyra mindre bitar som såg ut att ursprungligen komma från samma bit, dessa var troligtvis bark men markeras som oidentifierade. Ett prov av al plockades ut för ¹⁴C-datering då den vedarten har lägre maxålder, runt 100-200 år, jämfört med ek och björk som också fanns i provet.

Kolprov PK1177.1126 (Härd)

Tjugo kolbitar analyserades från provpåsen. Samtliga var stamvirke från ek. Ett kolprov av ek plockades ut för ¹⁴C-datering, ekar blir sällan över 500 år.

Kolprov PK1674.200 (Härd)

Provpåsen innehöll åtta bitar av al. Alar har en maxålder på 100-200 år och en bit gren som börjat förgrena sig plockades ut för ¹⁴C-datering. Flera bitar såg ut att komma från samma förgrening och var snedvridna.

Kolprov PK2357.1733 (Härd)

Provpåsen innehöll fem kolbitar av al. En av de större kolbitarna valdes ut för ¹⁴C-datering. Alar har en maxålder på 100-200 år. Bitarna var något svåranalyserade så de troligtvis kom från en förgrening av virket, de anatomiska strukturerna var förvridna och snedvuxna.

Analysresultat

ProviD	Provmängd	Analyserad mängd	Anläggningstyp	Trädslag	Utplockat för ¹⁴ C-dat.	Kommentar
PK1271.432	3.929 g 20+ provbitar	3.122 g 20 bitar	Härd	Ek 2 bitar Al 6 bitar Björk 6 bitar Lövträ 2 bit Oid. 4 bitar	Al 68 mg	Oidentifierade bitar kan möjligtvis vara bark

PK1177.1126	3.330 g 20+ provbitar	2.886 g 20 bitar	Hård	Ek 20 bitar	Ek 193 mg	
PK1674.200	5.435 g 8 bitar	5.435 g 8 bitar	Hård	Al 8 bitar	Al 106 mg	Större kvist vid förgrening.
PK2357.1733	2.021 g 5 bitar	2.021 g 5 bitar	Hård	Al 5 bitar	Al 109 mg	Troligtvis från en förgrening då anatomiska strukturer var snedvridna.

Referenser

Hather, J. G. 2000. *The identification of the Northern European woods: a guide for archaeologists and conservators*. London: Archetype.

Holmåsén, I. 1989. *Träd och buskar: Nordeuropas vildväxande arter*. 2. uppl. Stockholm: Interpublishing.

Schweingruber, F. H. 1990. *Microscopic wood anatomy: structural variability of stems and twigs in recent and subfossil woods from Central Europe*. 3rd ed. Birmensdorf, Swiss Federal Research Institute WSL.

Bilaga 5 Makrofossilanalys, Jens Heimdahl Arkeologerna

Makroskopisk analys av jordprover från projekt 291, Övraby s:n, Halland

Teknisk rapport

Jens Heimdahl, Arkeologerna 2023-09-11

Bakgrund och syfte

Under den arkeologiska förundersökningen i Övraby s:n, Halland (Projekt 291, nr. 12326), april 2023, insamlades fyra prover för analys av makroskopiskt innehåll med fokus på växtrester. Proverna insamlades från tre stolphål och en hård som framträdde under ploghorisonten i mark som i sen tid brukats som åker. Platsen tolkas som en perifert liggande boplatz från sen bronsålder eller äldre järnålder. Målsättningen med analysen var att söka efter makrofossilt innehåll som kan bidra till tolkningen och förståelsen av lämningarna.

Metod och källkritik

Inkomna till laboratoriet floterades proverna enligt metod beskriven av Wasylikowa (1986) och därefter våtsiktades de i siktar med minsta maskstorlek om 0,25 mm. Identifieringen av materialet skedde under ett stereomikroskop med 7–100 gångers förstoring. I samband med bestämningarna utnyttjades litteratur (främst Jacomet 2006 och Cappers m.fl. 2012) samt referenssamlingar av recenta fröer. Den makroskopiska analysen har främst behandlat växtmakrofossil (som inte är ved eller träkol), men även smältor, ben mm har eftersökts och kvantifierats.

Proverna insamlades en bit ner i anläggningarna, tydligt under plogskiktet, och eftersom anläggningarna framträder tydligt under det plöjda skiktet visar detta att de är relativt ostörda av grövre sentida bioturbation, men mindre omrörning till följd av rötter och maskar kan ha skett, vilket också visas av förekomsten av en yngre fröbank med bland annat svinmålla och brännässla. På grund av detta har endast brända material innefattats i analysen. Det förkolnade materialet i provet kan huvudsakligen antas tillhöra anläggningarnas brukningstid.

Analysresultat

I resultattabellen har en del av materialet (det som inte är förkolnade fröer och frukter) kvantifierats enligt en grov relativ skala 1–3 prickar, där 1 prick innebär förekomst av enstaka (ca 1–5 st) fragment i hela provet. 2 prickar innebär att materialet är vanligt – att det i stort sett hittas i alla genomletningar av de subsamlingar som görs. 3 prickar innebär att materialet är så vanligt att de kan sägas vara ett av de dominerande materialen i provet och man hittar det var man än tittar.

Övraby s:n Halland 2023			Projekt		291			
Proj 12326			PM		1176	1198	2355	2498
			AS/H		1126	826	1913	2435
			Kontext		Hård	Stolphål		
			Volym (l)		1,4	1,5	1,6	1,5
Fragmenterade mtrl.	Förkollnade vedartade växter	Träkol	•••	•	••	••		
		Kvist/ris/knopp	•					
	Förkollnade örtartade växter	Stam- och bladdelar			••			
		Rottrådar		•	••	•		
		Basstamdeler			••			
	Animalier	Brända ben		•		•		
	Övrigt	Mineralsmältor	•		••			
Förkollnade fröer/frukter								
Äng	Slankstarr-typ	<i>Carex flacca</i> -type				1		
	Blankstarr-typ	<i>Carex otrubae</i> -type				1		
	Smörblomma	<i>Ranunculus acris</i>				1		
	Klöver (ospec.)	<i>Trifolium</i> sp.				1		
Ogräs	Åkerrättika	<i>Raphanus raphanistrum</i>				1		
Insamlat	Pärllhavre (stamknölar)	<i>Arrhenatherum elatius</i> ssp. <i>bulbosum</i>				7		
	Hasselnötsskal	<i>Corylus avellana</i>		1				
Odlat	Havre (sannolikt odlat)	<i>Avena</i> cf. <i>sativa</i>				4		
	Säd (ospec.)	Cerealiea indet.				4		
	Skalkorn	<i>Hordeum vulgare</i> ssp. <i>vulgare</i>				1		
	Emmer-/Speltvete	<i>Triticum dicoccum/spelta</i>				2		

Diskussion

Hård AH1126

Innehållet i hårdan dominerades av nästan enbart träkol och det är utifrån detta svårt att avgöra vad den brukats till. Förekomsten av mineralsmältan (förglasad silt och lera) visar på höga temperaturer av ett slag som kan känneteckna hårdar för vissa typer av hantverk (metall och keramik) samt lerklinade ugnar som förvärmats till höga temperaturer vilket givit upphov till smältor. En vanlig orsak till uppkomsten av mineralsmältor på boplatser är också husbränder där bildning av glasdroppar från husets lerklining kan ge upphov till rika förekomster av liknande smältor. På denna plats förekommer också smältor i stolphål AS 1913 vilket kan tolkas på detta sätt. Möjligen speglar förekomsten av smältor i hårdan samma händelse.

Stolphål AS 826, 1913 och 2435

Samtliga stolphål innehåller någon form av köksavfall vilket kan tolkats som att de ingår i en byggnad eller annan anläggning i vilken man lagat mat, till exempel ett kok- eller bostadshus. Animaliska rester i form av brända ben påträffades i AS 826 och 2435, och i de förra även spår av vegetabilier i form av hasselnötsskal.

Av särskilt intresse är innehållet i AS 1913 i vilket flera sädeskorn påträffades, bland annat skalkorn och någon form av skalvete (spelt- eller emmer). Även fyra kärnor av havre påträffades, vilka inte säkert kan särskiljas från åkerogräset flyghavre, men det faktum att fyra kärnor hittades kan tyda på att det snarare rör sig om odlad havre. Detta är anmärkningsvärt då havre under yngre bronsålder och äldre järnålder fortfarande är ett relativt ovanligt sädesslag på västkusten och i Sydsvetige. Bland materialet påträffades också en mängd stamknölar från växten knylhavre, som inte är ett sädesslag utan ett vilt förekommande gräs. De lökliknande knölarerna från knylhavre är ätliga och påträffas ofta i

gravar och kultiskt präglade anläggningar från brons- och järnålder, men ibland också tillsammans med andra matlagningsspår (för en tolkning av knylhavrens betydelse, se Heimdahl 2022). Att de i detta sammanhang förekommer tillsammans med säden gör det troligt att de tillagats som mat, men det skall också noteras att materialet överlag präglas av förkolnade basstamdelar och rottrådar vilket kan tolka som spår av förkolnade jordtorvor – möjligen ett torvtak i en nedbrunnen byggnad eller torvor som använts som täckmaterial i matlagningsanläggningar. Det är alltså även möjligt att stamknölarna från knylhavren kommer från torvorna.

Referenser

- Cappers, R. T. T., Neef, R. & Bekker, R- M. 2012: *Digital atlas of economic plants*. Groningen Archaeological Studies vol 9. Groningen
- Heimdahl, J. 2022: Vad var *laukr*? *Fornvännen* 117: 248–262
- Jacomet, S., 2006: *Identification of cereal remains from archaeological sites*. 2nd edition. IPAS Basel University. Basel
- Wasylikowa, K., 1986: Analysis of fossil fruits and seeds. I Berglund, B. E. (ed.): *Handbook of Holocene Palaeoecology and Palaeohydrology*. John Wiley & Sons Ltd. 571–590

Bilaga 6 ^{14}C -dating, Beta Analytic

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

July 13, 2023

Miss Amina Hilbert
VEDART
GRYTA-SÅVA 43
Orsundsbro, 749 63
Sweden

RE: Radiocarbon Dating Results

Dear Miss Hilbert,

Enclosed are the radiocarbon dating results for four samples recently sent to us. As usual, the method of analysis is listed on the report with the results and calibration data is provided where applicable. The Conventional Radiocarbon Ages have all been corrected for total fractionation effects and where applicable, calibration was performed using 2020 calibration databases (cited on the graph pages).

The web directory containing the table of results and PDF download also contains pictures, a cvs spreadsheet download option and a quality assurance report containing expected vs. measured values for 3-5 working standards analyzed simultaneously with your samples.

Reported results are accredited to ISO/IEC 17025:2017 Testing Accreditation PJLA #59423 standards and all chemistry was performed here in our laboratory and counted in our own accelerators here. Since Beta is not a teaching laboratory, only graduates trained to strict protocols of the ISO/IEC 17025:2017 Testing Accreditation PJLA #59423 program participated in the analyses.

As always Conventional Radiocarbon Ages and sigmas are rounded to the nearest 10 years per the conventions of the 1977 International Radiocarbon Conference. When counting statistics produce sigmas lower than +/- 30 years, a conservative +/- 30 BP is cited for the result unless otherwise requested. The reported $\delta^{13}\text{C}$ values were measured separately in an IRMS (isotope ratio mass spectrometer). They are NOT the AMS $\delta^{13}\text{C}$ which would include fractionation effects from natural, chemistry and AMS induced sources.

When interpreting the results, please consider any communications you may have had with us regarding the samples.

The cost of analysis was previously invoiced. As always, if you have any questions or would like to discuss the results, don't hesitate to contact us.

Sincerely,

Ronald E. Hatfield President

Beta Analytic[®]
TESTING LABORATORY

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Amina Hilbert

Report Date: July 13, 2023

VEDART

Material Received: July 03, 2023

Laboratory Number	Sample Code Number	Conventional Radiocarbon Age (BP) or Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes
-------------------	--------------------	---

Beta - 668000

ID: PK1271.432

1870 +/- 30 BP

IRMS δ13C: -26.6 o/oo

**(92.8%)
(2.6%)**

**116 - 239 cal AD
84 - 96 cal AD**

**(1834 - 1711 cal BP)
(1866 - 1854 cal BP)**

Submitter Material: Charcoal (Wood from alder (Alnus sp.))

Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid

Analyzed Material: Charred material

Analysis Service: AMS-Standard delivery

Percent Modern Carbon: 79.23 +/- 0.30 pMC

Fraction Modern Carbon: 0.7923 +/- 0.0030

D14C: -207.68 +/- 2.96 o/oo

Δ14C: -214.65 +/- 2.96 o/oo (1950:2023)

Measured Radiocarbon Age: (without d13C correction): 1900 +/- 30 BP

Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The "Conventional Radiocarbon Age" was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), "present" = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the 14C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. d13C values are on the material itself (not the AMS d13C). d13C and d15N values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

Beta Analytic[®]
TESTING LABORATORY

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Amina Hilbert

Report Date: July 13, 2023

VEDART

Material Received: July 03, 2023

Laboratory Number

Sample Code Number

Conventional Radiocarbon Age (BP) or
Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes

Beta - 668001

ID: PK1177.1126

1980 +/- 30 BP

IRMS $\delta^{13}\text{C}$: -26.2 o/oo

(95.4%)

43 cal BC - 120 cal AD

(1992 - 1830 cal BP)

Submitter Material: Charcoal (Wood from oak (Quercus).)

Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid

Analyzed Material: Charred material

Analysis Service: AMS-Standard delivery

Percent Modern Carbon: 78.15 +/- 0.29 pMC

Fraction Modern Carbon: 0.7815 +/- 0.0029

D^{14}C : -218.46 +/- 2.92 o/oo

$\Delta^{14}\text{C}$: -225.33 +/- 2.92 o/oo (1950:2023)

Measured Radiocarbon Age: (without d^{13}C correction): 2000 +/- 30 BP

Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The "Conventional Radiocarbon Age" was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), "present" = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the ^{14}C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. d^{13}C values are on the material itself (not the AMS d^{13}C). d^{13}C and d^{15}N values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

Beta Analytic[®]
TESTING LABORATORY

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Amina Hilbert

Report Date: July 13, 2023

VEDART

Material Received: July 03, 2023

Laboratory Number	Sample Code Number	Conventional Radiocarbon Age (BP) or Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes
-------------------	--------------------	---

Beta - 668002

ID: PK1674.200

1750 +/- 30 BP

IRMS $\delta^{13}C$: -24.7 o/oo

**(94.6%)
(0.8%)**

**240 - 384 cal AD
398 - 401 cal AD**

**(1710 - 1566 cal BP)
(1552 - 1549 cal BP)**

Submitter Material: Charcoal (Wood from alder (Alnus sp.))

Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid

Analyzed Material: Charred material

Analysis Service: AMS-Standard delivery

Percent Modern Carbon: 80.42 +/- 0.30 pMC

Fraction Modern Carbon: 0.8042 +/- 0.0030

$\delta^{14}C$: -195.76 +/- 3.00 o/oo

$\Delta^{14}C$: -202.83 +/- 3.00 o/oo (1950:2023)

Measured Radiocarbon Age: (without $\delta^{13}C$ correction): 1740 +/- 30 BP

Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The "Conventional Radiocarbon Age" was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), "present" = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the ^{14}C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. $\delta^{13}C$ values are on the material itself (not the AMS $\delta^{13}C$). $\delta^{13}C$ and $\delta^{15}N$ values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

Beta Analytic[®]
TESTING LABORATORY

Beta Analytic, Inc.
4985 SW 74th Court
Miami, FL 33155 USA
Tel: 305-667-5167
Fax: 305-663-0964
info@betalabservices.com

ISO/IEC 17025:2017-Accredited Testing Laboratory

REPORT OF RADIOCARBON DATING ANALYSES

Amina Hilbert

Report Date: July 13, 2023

VEDART

Material Received: July 03, 2023

Laboratory Number	Sample Code Number	Conventional Radiocarbon Age (BP) or Percent Modern Carbon (pMC) & Stable Isotopes
-------------------	--------------------	---

Beta - 668003

ID: PK2357.1733

2240 +/- 30 BP

IRMS $\delta^{13}\text{C}$: -25.4 o/oo

**(69.1%)
(26.3%)**

**321 - 202 cal BC
391 - 343 cal BC**

**(2270 - 2151 cal BP)
(2340 - 2292 cal BP)**

Submitter Material: Charcoal (Wood from alder (Alnus sp.))

Pretreatment: (charred material) acid/alkali/acid

Analyzed Material: Charred material

Analysis Service: AMS-Standard delivery

Percent Modern Carbon: 75.67 +/- 0.28 pMC

Fraction Modern Carbon: 0.7567 +/- 0.0028

$\delta^{14}\text{C}$: -243.35 +/- 2.83 o/oo

$\Delta^{14}\text{C}$: -250.00 +/- 2.83 o/oo (1950:2023)

Measured Radiocarbon Age: (without $\delta^{13}\text{C}$ correction): 2250 +/- 30 BP

Calibration: BetaCal4.20: HPD method: INTCAL20

Results are ISO/IEC-17025:2017 accredited. No sub-contracting or student labor was used in the analyses. All work was done at Beta in 4 in-house NEC accelerator mass spectrometers and 4 Thermo IRMSs. The "Conventional Radiocarbon Age" was calculated using the Libby half-life (5568 years), is corrected for total isotopic fraction and was used for calendar calibration where applicable. The Age is rounded to the nearest 10 years and is reported as radiocarbon years before present (BP), "present" = AD 1950. Results greater than the modern reference are reported as percent modern carbon (pMC). The modern reference standard was 95% the ^{14}C signature of NIST SRM-4990C (oxalic acid). Quoted errors are 1 sigma counting statistics. Calculated sigmas less than 30 BP on the Conventional Radiocarbon Age are conservatively rounded up to 30. $\delta^{13}\text{C}$ values are on the material itself (not the AMS $\delta^{13}\text{C}$). $\delta^{13}\text{C}$ and $\delta^{15}\text{N}$ values are relative to VPDB. References for calendar calibrations are cited at the bottom of calibration graph pages.

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -26.6$ o/oo)

Laboratory number **Beta-668000**

Conventional radiocarbon age **1870 $\pm$ 30 BP**

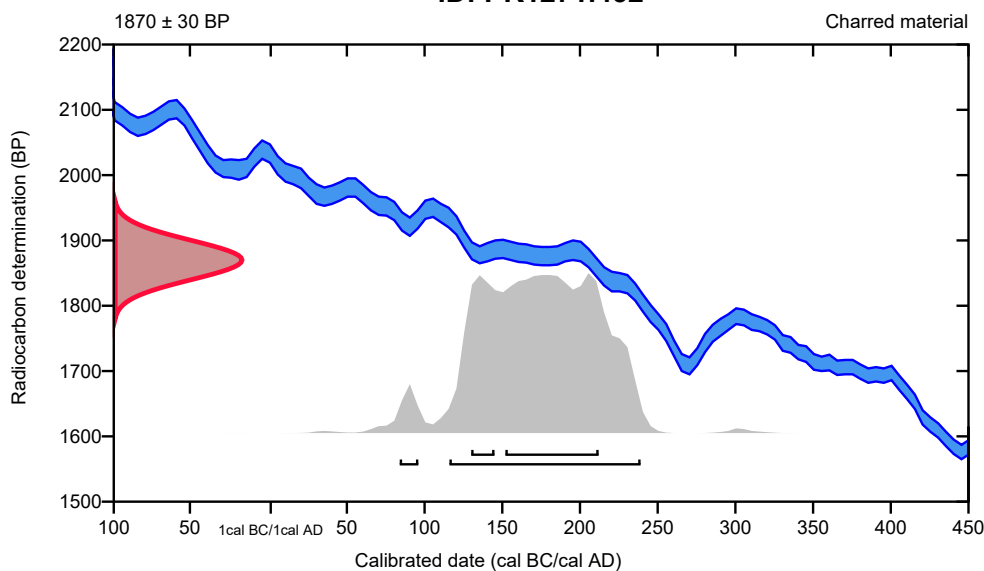
95.4% probability

(92.8%)	116 - 239 cal AD	(1834 - 1711 cal BP)
(2.6%)	84 - 96 cal AD	(1866 - 1854 cal BP)

68.2% probability

(54.3%)	152 - 212 cal AD	(1798 - 1738 cal BP)
(13.9%)	130 - 145 cal AD	(1820 - 1805 cal BP)

ID: PK1271.432

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, Radiocarbon 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -26.2$ o/oo)

Laboratory number **Beta-668001**

Conventional radiocarbon age **1980 $\pm$ 30 BP**

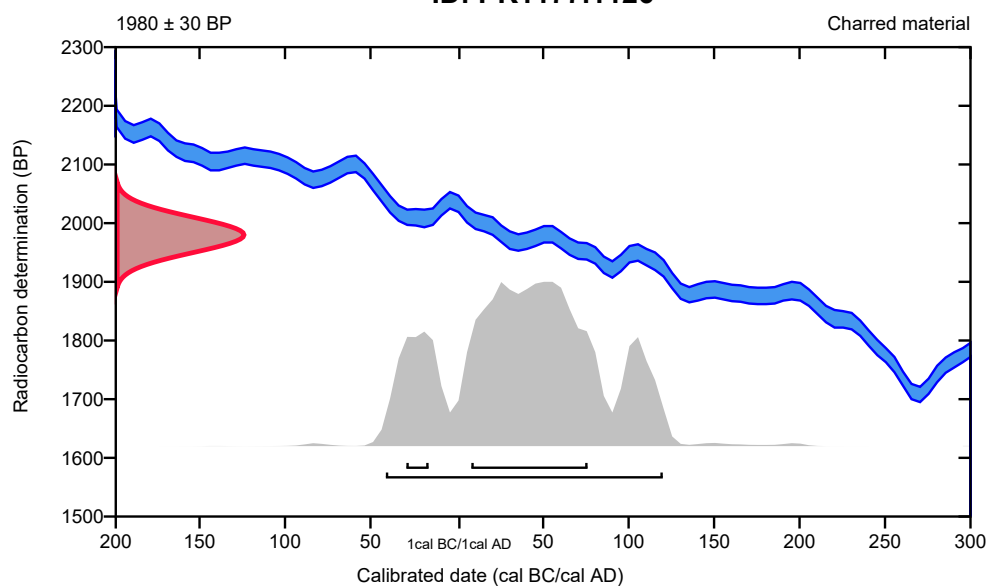
95.4% probability

(95.4%) 43 cal BC - 120 cal AD (1992 - 1830 cal BP)

68.2% probability

(59.4%) 8 - 76 cal AD (1942 - 1874 cal BP)
(8.8%) 31 - 18 cal BC (1980 - 1967 cal BP)

ID: PK1177.1126

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. *Radiocarbon*, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, *Radiocarbon* 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -24.7$ o/oo)

Laboratory number **Beta-668002**

Conventional radiocarbon age **1750 $\pm$ 30 BP**

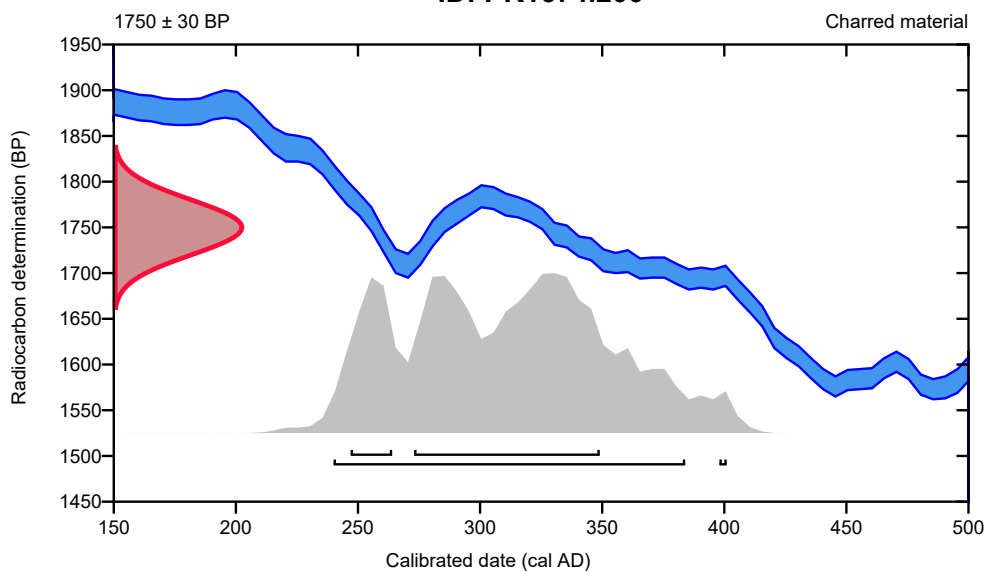
95.4% probability

(94.6%)	240 - 384 cal AD	(1710 - 1566 cal BP)
(0.8%)	398 - 401 cal AD	(1552 - 1549 cal BP)

68.2% probability

(55.5%)	273 - 349 cal AD	(1677 - 1601 cal BP)
(12.7%)	247 - 264 cal AD	(1703 - 1686 cal BP)

ID: PK1674.200

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, Radiocarbon 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

BetaCal 4.20

Calibration of Radiocarbon Age to Calendar Years

(High Probability Density Range Method (HPD): INTCAL20)

(Variables: $\delta^{13}\text{C} = -25.4$ o/oo)

Laboratory number **Beta-668003**

Conventional radiocarbon age **2240 $\pm$ 30 BP**

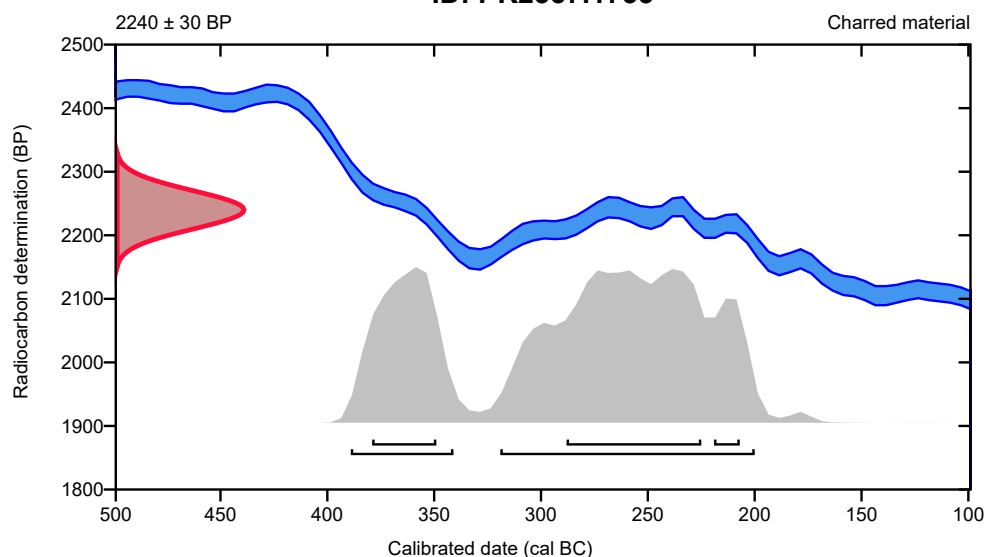
95.4% probability

(69.1%)	321 - 202 cal BC	(2270 - 2151 cal BP)
(26.3%)	391 - 343 cal BC	(2340 - 2292 cal BP)

68.2% probability

(42.3%)	290 - 227 cal BC	(2239 - 2176 cal BP)
(19.5%)	381 - 351 cal BC	(2330 - 2300 cal BP)
(6.4%)	221 - 209 cal BC	(2170 - 2158 cal BP)

ID: PK2357.1733

Database used
INTCAL20

References

References to Probability Method

Bronk Ramsey, C. (2009). Bayesian analysis of radiocarbon dates. Radiocarbon, 51(1), 337-360.

References to Database INTCAL20

Reimer, et al., 2020, Radiocarbon 62(4):725-757.

Beta Analytic Radiocarbon Dating Laboratory

4985 S.W. 74th Court, Miami, Florida 33155 • Tel: (305)667-5167 • Fax: (305)663-0964 • Email: beta@radiocarbon.com

RAPPORTER KULTURMILJÖ HALLAND 2023

2023:67	Askome kyrka - värmesystem, antikvarisk medverkan	2023:96	Grimmareds kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering
2023:68	Gravhög och stensättningar vid Kassakällor, Halland, Halmstad kommun, Holms och Övraby socken, Älvasjö 3:1, L1996:5605 (RAÅ Övraby 25:1), L2019:2289, L2019:2290, L2019:2291 och L1996:7190 (RAÅ Holm 134), Arkeologisk undersökning och förundersökning 2019, Arkeologisk undersökning 2020	2023:97	Torvblocksrester invid Rotundan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022
2023:69	Torpa kyrka, höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan	2023:98	Arkeologisk förundersökning väst om Nissan, Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7205, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:70	Snöstorps kyrka, glasmonterskåp, antikvarisk medverkan	2023:99	Arkeologisk förundersökning av L2022:7203, Halland, Övraby socken, Fotstad 21:1, L2022:7203, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:71	Söndrums kyrka, informationsmonitorer, antikvarisk medverkan	2023:100	Stora Torg, Halmstad, kulturhistorisk och arkeologisk förstudie
2023:72	Drängsereds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan	2023:101	Arkeologisk utredning med av fynd av stenålder inom fastighet Tröinge 6:75, Halland, Vinbergs socken, Tröinge 6:75, Arkeologisk utredning 2023
2023:73	Kinnareds kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan	2023:102	Veinge kyrka, Tjärning av tornaket och tornspiran. Antikvarisk medverkan.
2023:74	Femsjö kyrka, Höjning av läktarbarriären, antikvarisk medverkan	2023:103	Ränneslövs kyrka, Tjärning av tornaket och tornspiran. Antikvarisk medverkan.
2023:76	Biskopstorp, Halland, Halmstad kommun, Kvibille socken, Biskopstorp 1:46, 3:1 & 8:1, Arkeologisk utredning 2023	2023:104	Ysby kyrka, Tjärning av kyrktaken. Antikvarisk medverkan.
2023:77	Knebildstorps gård, Halmstad 1:47, Halmstads kommun, Byggnadsantikvarisk utredning	2023:105	Hasslövs kyrka, Tjärning av tornaket och tornspiran. Antikvarisk medverkan.
2023:78	Södra Unnaryds kyrka, Hussvampsskada, antikvarisk medverkan	2023:106	Kokgrop och härdar från bronsåldern, Halland, Enslöv socken, Arlösa 1:1, L2022:7208, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:79	Kungens trädgrop, Halland, Halmstad stad, fastighet Slottet 1, Fornlämning L1997:4933, L1997:4626, L1997:3939, Arkeologisk förundersökning 2023	2023:107	Gällinge kyrka, mögelsanering och konserveringsåtgärder, antikvarisk medverkan
2023:80	Arkeologisk utredning av sex platser i södra Hallands inland, Halland, Laholms kommun, Veinge och Våxtorp socken samt Laholms lfs, Arkeologisk utredning 2020	2023:108	Två fornlämningar med kokgropar från bronsåldern, Enslöv s:n, Arlösa 1:1. L2022:7206 och L2022:7207, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:81	Patrikshill, Halland, Halmstad stad, Kvarteret Bagaren 11, L2023:1852, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023	2023:109	Bårhuset på Hasslövs kyrkogård, omtäckning av taket. Antikvarisk medverkan.
2023:82	Almedal verksamhetsbyggnad, Halland, Kungsbacka kommun, Frillesås socken, arkeologisk utredning 2021	2023:110	Arkeologisk förundersökning vid väg 636, Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7200
2023:83	Fiberanslutning, Bankgatan i höjd med dess korsning med Köpmansgatan, Halland, Halmstads kommun och stad, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2021	2023:111	Kokgropar i Övraby socken, Halland, Övraby socken, Fotstad 21:1. L2022:7202, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:84	Gullbranna camping, Halland, Halmstads kommun, Eldsberga socken, arkeologisk utredning 2021	2023:112	Stationsstaden, Halmstad. Kulturmiljöutredning 2023
2023:85	Hamngatan, ledningsdragning för parkeringsautomater, Halland, Halmstads kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022	2023:113	Arkeologisk utredning Intill Kristinehedsgymnasiet, Snöstorps socken, Vallås 1:1, Arkeologisk utredning 2023
2023:86	Snöstorp park och fritidsområde, Halland, Halmstads kommun, Snöstorps socken, arkeologisk utredning 2021	2023:114	Arkeologisk förundersökning av härdområde från bronsåldern, Halland, Övraby socken, Fotstad 15:1, L2022:7197, Arkeologisk förundersökning 2023
2023:87	Okome kvarn, antikvarisk utredning inför förbättrad fiskvandring	2023:115	Ledningsdragning mellan Gullbranna och Tönnersa strandby, Halmstad kommun, Eldsberga socken, Tönnersa 2:6 m.fl. Arkeologisk utredning 2023.
2023:88	Sankt Nikolai kyrka, bilaga till antikvarisk förundersökning 2022	2023:116	Från stenålder till vikingatid i Ysby, Hallands län, Laholms kommun, Ysby socken, Hov 3:5, Fornlämning L1996:457, Arkeologisk förundersökning 2022
2023:89	Varbergs fästning - räddningstrappa, Halland, Varbergs kommun och stad, arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2022	2023:117	Rum för inventarier, Snöstorps församling, Antikvarisk förstudie
2023:90	Kabelschakt i Bankgatan, Hallands län, Halmstad kommun och stad, Bankgatan, RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023	2023:118	Fossila åkerlämningar från bronsålder och förromersk järnålder, Halland, Laholms kommun, Ränneslövs socken, Ålstorp 1:14, Fornlämning L1996:11 och L1997:9460, Ark. undersökning 2021
2023:91	Fjärrvärmeschakt till gamla rådhuset, Hallands län, Falkenberg kommun och stad, Torggatan-Nygatan, Falkenberg RAÅ 16:1/L1997:2181, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023	2023:119	Veinge kyrka, renovering av tornvisare, antikvarisk medverkan.
2023:92	VA-ledning i Hasslöv, Hallands län, Laholms kommun, Hasslöv socken, Hasslöv 1:26, Arkeologisk utredning 2023	2023:120	Kvarnadalen i Sällstorp, åtgärder på kvarn 11 och 12, antikvarisk medverkan
2023:93	Slukhållet på NorreKatt Hallands län, Halmstad kommun och stad, Norre Katts park, RAÅ 33:1/L1997:4018 & RAÅ 44:1/L1997:3939, Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning 2023	2023:121	Onsala kyrka, åtgärdsbeskrivning av torn och spåntak
2023:94	Wallens slott, Stödmurar och terrasser i nordöstra vallgraven. Antikvarisk medverkan.	2023:122	Falkenbergs rådhus, konvertering till fjärrvärme. Antikvarisk medverkan 2023.
2023:95	Kungsäters kyrkogård, kulturhistorisk dokumentation och bevarandeplan, uppdatering	2023:123	Staffens hembygdsgård, omläggning av halmtak, antikvarisk medverkan
		2023:124	Allarp 2:536 & 2:537, Laholms kommun, Skummeslövs socken, Allarp 2:536 och 2:537, Arkeologisk utredning 2023
		2023:125	Boplatslämningar från äldre järnålder, Halland, Övraby s:n, Fotstad 21:1. L2022:7198 och L2022:7199, Arkeologisk förundersökning 2023

KULTURMILJÖ
HALLAND

EN DEL AV HALLANDS KULTURHISTORISKA MUSEUM

POSTADRESS: TOLLSGATAN 7 | 302 32 HALMSTAD | TEL: 035-19 26 00

E-POST: KANSLI@MUSEUMHALLAND.SE | HEMSIDA: WWW.MUSEUMHALLAND.SE